

EUROPEJSKIE DNI POLSKI SPLOT DZIEDZICTWA

7-8 / 14-15.09.2019

INFORMATOR

województwo śląskie

województwo śląskie

miejsowości biorące udział w EDD 2019

Koniaków - Inauguracja → 8-9

Będzin → 10

Bielsko-Biała → 11-12

Bieruń → 13

Bytom → 14-17

Chorzów → 18-19

Cieszyn → 76

Czeladź → 20

Czernica → 21

Czerwionka Leszczyny → 22

Częstochowa → 23-24

Gliwice → 25, 82

Istebna → 77-78

Jankowice Rybnickie → 83

Jaworzynka → 26

Katowice → 27-36, 84

Koniaków → 37

Kotowice → 40

Koszęcin → 38-39

Miasteczko Śląskie → 85

Myszków → 40

Nakło Śląskie → 41

Olsztyn-Zrębice → 42

Podzamcze - Ogrodzieniec → 43

Pszczyna → 44-45

Racibórz → 46-47

Radzionków → 48

Ruda Śląska → 49-50

Rybnik → 51

Rzuchów → 52

Siemianowice Śląskie → 53

Siewierz → 54-55

Sosnowiec → 56

Stara Wieś → 86

Stryżawa → 79

Świętochłowice → 57-58

Taciszów → 80

Toszek → 59

Tarnowskie Góry → 60-61

Wisła → 62

Zabrze → 63-68

Złoty Potok → 69

Zrębice → 40

Żarki → 40

Żory → 70-71

Żywiec → 72-74

Słowo wstępne

Obchodzone w Polsce od ponad 25 lat Europejskie Dni Dziedzictwa są ważnym wydarzeniem kulturalnym i społecznym. Ich znaczenie polega głównie na integrowaniu społeczeństw poszczególnych krajów Starego Kontynentu wokół idei ochrony dziedzictwa kulturowego, rozumianego jako wspólne, ponadczasowe dobro wszystkich narodów Europy. Mają one także wymiar edukacyjny, gdyż przybliżają obywatelom problematykę ochrony tego dziedzictwa, ułatwiając dostęp do zabytków i tzw. kultury wysokiej. W obchodach Europejskich Dni Dziedzictwa uczestniczą wszystkie państwa członkowskie Rady Europy. Polska włączyła się do tej akcji w 1993 r. jako jeden z 50 krajów biorących w niej udział.

Obchody Europejskich Dni Dziedzictwa w Polsce – organizowane na różnych szczeblach samorządu terytorialnego – stwarzają niepowtarzalną okazję do promocji lokalnych zasobów dziedzictwa kulturowego. Celem tych obchodów jest bowiem propagowanie zasad ochrony zabytków i opieki nad nimi, zwrócenie uwagi na bogactwo i różnorodność kultur oraz umacnianie kulturalnych więzi lokalnych ponad podziałami społecznymi i administracyjnymi. Europejskie Dni Dziedzictwa są najważniejszą imprezą o zasięgu ogólnopolskim i imponującym rozmachu (2 tysiące wydarzeń kulturalnych, blisko 500 miejscowości, około 300 tysięcy uczestników), propagującą w społeczeństwie idee ochrony dziedzictwa kulturowego jako misji pokoleniowej. W trakcie niezliczonej liczby imprez organizowanych w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa, w sposób niekonwencjonalny i atrakcyjny zarazem, prezentowane są zabytki, będące świadectwem materialnej i niematerialnej spuścizny historycznej i kulturowej regionów.

Wydarzenia kulturalne odbywające się w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa cieszą się coraz większym zainteresowaniem i poparciem władz samorządowych, instytucji kultury organizacji społecznych oraz osób prywatnych. Z każdym rokiem coraz mocniej wpisują się w świadomość społeczną Polaków, a przy tym stają się ważnym narzędziem edukacji w sferze ochrony dziedzictwa narodowego. Europejskie Dni Dziedzictwa są znakomitą sposobnością

do budowania kapitału społecznego oraz podnoszenia poziomu wiedzy na temat wartości lokalnego dziedzictwa, a także rozwoju partycypacji społecznej na rzecz dobra wspólnego.

Tegoroczna 27. edycja obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa organizowanych w dniach 7–8 i 14–15 września 2019 roku przebiegać będzie pod hasłem „*Polski spłot*”, wpisując się w założenia Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022 upamiętniającego 100 rocznicę odzyskania przez Polskę Niepodległości, w nawiązaniu do hasła „*Niepodległa dla wszystkich*” przyświecającego ubiegłorocznym obchodom. Jest to temat bardzo szeroki, dający możliwość przygotowania atrakcyjnej oferty kulturalnej skierowanej do jak najszerszego kręgu odbiorców. Projekt EDD adresowany jest do wszystkich grup społecznych i wiekowych, niezwiązanych zawodowo z zabytkami. Ich naczelną ideą, od początku istnienia, jest wolny wstęp na wszystkie wydarzenia, co w naturalny sposób eliminuje problem wykluczenia niektórych środowisk z dostępu do dóbr kultury, ze względu chociażby na bariery ekonomiczne. W realizację tego projektu angażują się przedstawiciele wielu profesji, organizacji i instytucji związanych z opieką nad zabytkami.

Na szczeblu centralnym koordynatorem Europejskich Dni Dziedzictwa jest Narodowy Instytut Dziedzictwa, który co roku wydaje wojewódzkie informatory z programem wydarzeń, dostępne zarówno w wersji papierowej jak i elektronicznej, rozpowszechniane w miejscach aktywności publicznej, anonsujące organizowane w danym województwie atrakcje kulturalne, a także popularyzujące polskie zabytki oraz polską historię. Nawet po wielu latach są one swoistym kompendium wiedzy o dziedzictwie kulturowym w poszczególnych regionach kraju.

prof. dr hab. Piotr Gliński

Wiceprezes Rady Ministrów

Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Szanowni Państwo,

przed nami 27. edycja Europejskich Dni Dziedzictwa – inicjatywy, która corocznie pozwala rozbłysnąć najważniejszym punktom na kulturalnej mapie naszego regionu. Tegoroczne hasło przewodnie projektu, jakim jest „Polski splot”, swoją różnorodnością znaczeń umiejętnie kieruje uwagę odbiorców od materialnych zdobyczy naszej Ojczyzny, przez historyczne osiągnięcia aż po dorobek społeczny, tworzący polską tożsamość i pamięć.

W roku 2019, ustanowionym przez polski Sejm Rokiem Powstań Śląskich, nasze myśli skupiają się na procesie odbudowy niepodległego Państwa Polskiego. Procesie, który wiązał się z koniecznością ponownego splecenia ze sobą części naszego kraju brutalnie rozdzielonych na 123 lata zaborów. Dopełnieniem odbudowy Rzeczypospolitej były Powstania Śląskie i w efekcie przyłączenie Śląska do Polski. „*Powstania Śląskie stanowią jedną z najpiękniejszych kart w dziejach narodu polskiego*” – głosi treść przyjętej przez Sejm w zeszłym roku uchwały. Nie zabrakło w niej podkreślenia udziału i wkładu całych pokoleń śląskiego ludu w walkę o niepodległość naszej Ojczyzny, a następnie Jej odbudowę. Jestem przekonany, że choć ponad sto lat temu Polska nie istniała na mapie politycznej świata, to nigdy nie zniknęła z przestrzeni serca i umysłu Polaków, a w tym Ślązaków. Nowe granice Rzeczypospolitej Polskiej kształtowały z jednej strony ofiarność i poświęcenie życia, ale z drugiej strony były to: kultura, sztuka, historia i język. Nie możemy również zapominać o tych, którzy o zachowanie mowy, wiary, kultury i tradycji Ojców walczyli bezkrwawo, codziennie: słowem i mozolną pracą. Nie bójmy się okazywać radości i dumy z bycia Polakami, z tego, że przynależymy do jednej wspólnoty, którą splatają silne więzy.

Wszystkim uczestnikom i organizatorom Europejskich Dni Dziedzictwa życzę, aby to wyjątkowe świętowanie niosło ze sobą wiele niezapomnianych wrażeń, inspirujących refleksji oraz przyczyniło się do coraz lepszej ochrony naszych wspólnych dóbr kultury, historii i sztuki pozostawionych przez poprzednie pokolenia.

Jarosław Wieczorek
Wojewoda Śląski

Szanowni Państwo,

hasło przewodnie tegorocznej 27. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa – „*Polski splot*” – w sposób niezwykle trafny wpisuje się w obchody 100-lecia Powstań Śląskich. W województwie śląskim wspominamy bowiem wydarzenia sprzed wieku i oddajemy hołd bohaterom walczącym o Polskość Śląska. Sejmik Województwa Śląskiego ustanowił 2019 rok „*Rokiem Stulecia Wybuchu I Powstania Śląskiego*” dając impuls do tego, abyśmy uświadomili sobie, że korzystamy ze swobód o które nasi przodkowie walczyli oddając życie za Polskę. Mimo, że I Powstanie Śląskie wybuchło spontanicznie i trudno mówić o politycznym sukcesie tego zrywu, to właśnie dzięki niemu sprawie Śląska pierwszy raz okazję miała przyjrzeć się społeczność międzynarodowa.

Polacy znają historię Powstania Warszawskiego. Coraz mniej tajemnic ma dla nas Powstanie Wielkopolskie. Ale nasza wiedza o trzech Powstaniach Śląskich jest wciąż niezbyt bogata. Dzisiaj, kiedy tak naprawdę rozpoczynamy jubileusz stulecia wybuchu poszczególnych zrywów na naszych ziemiach, mamy okazję, by to zmienić. Chcemy pokazać Polakom sens i trud walki Ślązaków o niepodległość. Obchody rocznic związanych z wybuchem Powstań Śląskich, będą miały miejsce w województwie śląskim w latach 2019, 2020 i 2021.

Śląsk jest wielki i dysponuje potężnym potencjałem. My tu jesteśmy razem, pokazujemy tym samym, że potrafimy mówić jednym głosem. Naszą ideą jest pokazanie, że trud Powstańców nie poszedł na marne. To historyczny moment, mamy szansę odczarować wreszcie Powstania Śląskie jestem przekonany że zaczynamy pisać nową piękną historię.

Jestem przekonany, że udział w Europejskich Dniach Dziedzictwa zainspiruje nas do tego, aby przybliżyć sobie wiedzę jak kształtowała się państwowość naszego kraju ze szczególnym uwzględnieniem losów Ślązaków i Śląska. Korzystajmy z bogatej oferty jaką przygotowali organizatorzy 27. EDD, pielęgnujmy dziedzictwo regionalne i cieszymy się wolnością, o którą walczyli nasi przodkowie.

Jakub Chełstowski
Marszałek Województwa Śląskiego

7 września

Uroczysta Inauguracja EDD w województwie śląskim

koncerty, prezentacja,
projekcja, warsztaty,
wystawy

7 września 2019 | sobota

10.00 uroczysta Inauguracja Europejskich Dni Dziedzictwa w Centrum Koronki Koniakowskiej w Koniakowie. Wydarzenie rozpocznie wykład na temat historii koronki koniakowskiej oraz jej roli we współczesnym świecie. Koniaków – kolebka szydełkowej tradycji, rozwijanej od stu lat w tej beskidzkiej miejscowości – słynie z koronki, ale powszechna jest tutaj także tradycja obróbki wełny oraz jedyny w swoim rodzaju beskidzki haft krzyżykowy.

10.30 – 14.30 warsztaty prowadzone jednocześnie w trzech miejscach: *Entliczek pentliczek heklowany koszyczek (koronka koniakowska)* – Centrum Koronki Koniakowskiej; *Wełna owcza w rękach młodego artysty* – Centrum Pasterskie; *Wyszyjmy ci,*

wyszyjmy, Janickowi koszulom (beskidzki haft krzyżykowy) – Chata na Szańcach.

10.30 – 14.30 otwarte wykłady towarzyszące warsztatom dla zainteresowanych: *Co nam dają owce* – prelekcja o tradycyjnym wypasie i sposobie wytwarzania oraz przetwarzania wełny, Maria Kohut – Centrum Pasterskie; *Opowieść o rodzinnym heklowaniu*, Urszula Rybka – Izba Pamięci Marii Gwarek; *Beskidzki haft krzyżykowy*, mgr Magdalena Łacek – Chata na Szańcach.

14.30 – 16.00 zapraszamy na łąkę w Koniakowie na międzypokoleniowe heklowanie. Podczas happeningu, który będzie polegał na wspólnej pracy mam, babć, córek, wnuczek i sąsiadek, kobiety ubrane w tradycyjne stroje góralskie w ciągu godziny wykonają instalację z malutkich szydełkowych

motywów. Łąka nie jest miejscem przypadkowym: chcemy podkreślić fakt, że koniakowskie wzory czerpane są z natury, a łąka jest najlepszym źródłem inspiracji. To na łące znajdziemy najwięcej kwiatów i listków, tak licznych w koniakowskim wzorniku.

Program zostanie wzbogacony piękną muzyką góralską oraz tradycyjnym tańcem i śpiewem, który zaprezentuje Zespół Regionalny Koniaków. W trakcie imprezy odbędzie się kiermasz rękodzieła oraz produktów regionalnych i tradycyjnych. Na odwiedzających czekają również wystawy w Centrum Koronki Koniakowskiej, Izbie Pamięci Marii Gwarek, Chacie na Szańcach, Centrum Pasterskim oraz Gminnym Ośrodku Kultury w Istebnej.

Liczba miejsc na warsztaty ograniczona,
zapisy: otwatepracownie@nid.pl

ORGANIZATOR:

→ Fundacja Koronki Koniakowskiej, 43-474 Koniaków 704
t 502 097 871 @ ligockakohut@gmail.com ▶ www.koronkakoniakowska.pl

PARTNERZY:

→ Centrum Koronki Koniakowskiej, 43-474 Koniaków 704
→ Centrum Pasterskie, 43-474 Koniaków 33
→ Chata na Szańcach, 43-474 Koniaków 662
→ Izba Pamięci Marii Gwarek – Muzeum Koronki, 43-474 Koniaków 550

14 – 15 września

Architektura niepodległego Będzina

spacer, prelekcja, wystawa,
wykład, wycieczka

14 września 2019 | sobota

14:00 wykład z prezentacją multimedialną **pt. Styl narodowy w architekturze niepodległego Będzina.** Po 1918 roku architekci oraz urbaniści kierowali się ideami piękna, funkcjonalności, tożsamości oraz poczuciem dumy. Bazując na tych wartościach budowali Polskę, tworzyli architekturę w stylu narodowym. Słuchacze podczas wykładu poznają znaczenie terminu styl narodowy i zapoznają się z przykładami architektury Będzina z okresu międzywojennego. Wykładowi będzie towarzyszyć wystawa fotografii H. Poddębskiego, jednego z najwybitniejszych polskich fotografów XX wieku uprawiających fotografię krajoznawczą, a także reportażową.

15 września 2019 | sobota

10:00 wykład połączony z prezentacją multimedialną **pt. Mozaika narodowa i religijna Będzina w okresie międzywojennym.** Prelekcja na temat zróżnicowania narodowościowego, religijnego i kulturowego Będzina.

11.00 – 13.00 spacer po Będzinie połączony z oprowadzaniem po najważniejszych miejscach związanych m.in. z dziejami ludności żydowskiej miasta.

Miejsce Zbiórki: Przed Pałacem Mieroszewskich

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Zagłębia w Będzinie

ul. Czichowska 15, 42-500 Będzin

☎ 32 267 77 07 @ sekretariat@muzeum.bedzin.pl

7 – 8 i 15 września

Polskie sploty nad Białą

wykład

7 września 2019 | sobota

11.00 – 11.45 wykład **pt. Księżęta Sułkowscy – żołnierze niepodległości?** który poprowadzi dr Grzegorz Madej. Opowieść o przedstawicielach magnackiego rodu Sułkowskich, którzy na różne sposoby wpisali się w walkę o niepodległą Rzeczpospolitą, począwszy od konfederacji barskiej, przez czasy napoleońskie, Wiosnę Ludów, aż po rok 1918.

8 września 2019 | niedziela

11.00 – 12.00 wykład **pt. Jedno miejsce – dwa pomniki,** który poprowadzi Kinga Kawczak. W zbiorach Muzeum Historycznego w Białymstoku-Białej znajdują się dwa projekty monumentu Adama Mickiewicza autorstwa R. Sroczyńskiego oraz archiwalia dotyczące pomnika G. Narutowicza. Będą one punktem wyjścia do rozważań nad formą upamiętnienia znanych Polaków w Białymstoku-Białej. przyjrzymy się losom wznoszenia obu monumentów, ich funkcjonowaniu i oddziaływaniu na społeczeństwo. Podczas dyskusji spróbujemy zrozumieć, jak dzisiaj postrzegane jest to

miejsce, czy znana jest jego historia?

15.00 – 17.00 wykład **pt. „Polskie sploty” nad Białą – dorobek badań archeologicznych i architektonicznych II Rzeczypospolitej w Starym Bielsku,** który poprowadzą Bożena oraz Bogusław Chorążowie – pracownicy Działu Archeologii Muzeum Historycznego w Białymstoku-Białej. W trakcie prelekcji przedstawione zostaną wyniki przedwojennych prac badawczych prowadzonych na terenie średniowiecznego grodziska przez Jana Bartysa oraz w gotyckim kościele pw. św. Stanisława w Starym Bielsku przez Tadeusza Dobrowolskiego.

15 września 2019 | niedziela

11.00-12.00 wykład **pt. Adam Bunsch w Bielskiej Szkole Przemysłowej,** który poprowadzi Teresa Dudek Bujarek. Obraz Bunscha zatytułowany Ogród Szkoły Przemysłowej w Bielsku stanowić będzie punkt wyjścia do rozważań nad rolą artysty w mieście nad Białą i znaczeniem Państwowej Szkoły Przemysłowej w kształtowaniu polskiego życia kulturalnego.

Miejsce: Zamek Księżąt Sułkowskich

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Historyczne w Białymstoku-Białej

ul. Wzgórze 16, 43-300 Białystok-Biała

☎ 33 811 04 25 @ natalia.dymanus@muzeum.bielsko.pl ▶ www.muzeum.bielsko.pl

14 września

Teatr Polski bez tajemnic

zwiedzanie

21.30 – 22.30 nocne oprowadzanie po głównym gmachu Teatru Polskiego.

Zwiedzający odwiedzą na co dzień niedostępne zakamarki zabytkowego budynku, poznają historię i zakulisowe tajemnice teatru. W finale uczestnicy będą mieli niepowtarzalną okazję podziwiać piękne wnętrza z perspektywy teatralnej sceny oświetleniowca.

Gmach teatralny został otwarty w 1890 roku, aż do września 1944 roku działał tu stały teatr grający po niemiecku. W 1945

roku w pięknym budynku rozpoczął działalność stały zawodowy Teatr Polski. Instytucja ta działa nieprzerwanie od końca XIX wieku, więc w jej historii jak w pigułce skupiają się najważniejsze wątki splątanej przeszłości miasta nad Białą.

ORGANIZATOR:

→ Teatr Polski w Bielsku-Białej

ul. 1 Maja 1, 43-300 Bielsko-Biała

☎ 604 063 265 @ irena.switalska@teatr.bielsko.pl ▶ www.teatr.bielsko.pl

BIERUŃ

7 – 8 września

Bieruński splot

gawęda, inscenizacja, pokaz, prezentacja, spacer, wystawa, zwiedzanie

Serdecznie zapraszamy do wspólnego poznawania dawnej i współczesnej historii Bierunia, zabytków ilustrujących dzieje miejscowości i elementów kultury ludowej obecnych po dzień dzisiejszych w miejskiej przestrzeni.

W ramach wydarzenia **7 września o 14.00 zapraszamy do Domu Kultury Gama, gdzie nastąpi uroczyste otwarcie Bieruńskiego Szlaku Historycznego** połączone

z promocją przewodnika po mieście według koncepcji Jana Wieczorka.

8 września o 17.00 na scenie na bieruńskim rynku odbędzie się Pokaz Ludowej Mody.

Szczegółowy opis wydarzenia dostępny na FB organizatora. Do zobaczenia w Bieruniu!

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie w Bieruniu (w organizacji)

ul. Rynek 14, 43-155 Bieruń

☎ 32 708 09 89 @ muzeum@muzeum.bierun.pl

PARTNER:

→ Bieruński Ośrodek Kultury

→ Miasto Bieruń

7 - 8 oraz 14 - 15 września

Na rozdrożu... Życie codzienne Górnolązaków w okresie powstań śląskich i plebiscytu

wystawa, wykład, prelekcja,
warsztaty, zajęcia edukacyjne

7 września 2019 | sobota

12.30 - 14.00 warsztaty pt. Czy plakat prawdę ci powie? Warsztaty dla dzieci i młodzieży, w ramach których poznamy historię z plakatów plebiscytowych oraz dowiemy się, w jaki sposób twórcy reklam, ci sprzed 100 lat i ci współcześni, pragną przekonać do czegoś odbiorców. Na bazie zdobytej wiedzy uczestnicy zajęć stworzą plakat reklamujący samych siebie, w którym postarają się podkreślić cechy, jakie uznają za ważne i pozytywne dla swojego wizerunku.

8 września 2019 | niedziela

12.30 - 14.00 oprowadzanie kuratorskie po wystawie *Na rozdrożu... Życie codzienne Górnolązaków w okresie powstań*

śląskich i plebiscytu, która wpisuje się w obchody stulecia powstań śląskich organizowane przez Województwo Śląskie. Ideą projektu jest ukazanie życia codziennego Górnolązaków na tle trzech powstań śląskich i okresu kampanii plebiscytowej. Szczególny nacisk zostanie położony na zaprezentowanie plakatów i afiszy z tego okresu ze zbiorów Muzeum Górnoląckiego. Projekt jest współfinansowany ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, pochodzących z Funduszu Promocji Kultury.

14 września 2019 | sobota

12.30 - 14.00 rodzinne warsztaty plastyczne pt. *Trochę odwagi i świeże formy*. Zapraszamy Państwa na artystyczny duet: **wykład, podczas którego poznamy artystów**

zmieniających oblicze sztuki dwudziestolecia międzywojennego, połączony z akcją happeningową *W wielkim mieście - sztuka niepodległej*. Zajęcia skierowane są do wszystkich, którzy chcą poznać sztukę nie tylko w teorii. Podczas warsztatów na przeźroczystych foliach wspólnie stworzymy obraz współczesnego miasta, bazując na doświadczeniach twórców awangardowych.

15 września 2019 | niedziela

12.30 - 14.00 prelekcja poświęcona śląskim strojom ludowym i ich specyfice pt.

Śląski splot, czyli słów kilka o stroju ludowym. Podczas spotkania zaprezentowane zostaną dawne, tradycyjne ubiory występujące na terenie Górnego Śląska. Pokażemy ich różnorodność oraz opowiemy o czynnikach, które miały znaczący wpływ na wygląd stroju, a tym samym decydowały o upodobaniach modowych naszych prababek. Dowiecie się, skąd tak naprawdę pochodzi chusta turecka czy purpurka, a także kto i gdzie zakładał kielbasę czy kopytko.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Górnoląckie w Bytomiu

Pl. Jana III Sobieskiego 2, 41-902 Bytom

☎ 32 281 82 94 @ sekretariat@muzeum.bytom.pl ▶ www.muzeum.bytom.pl

7 września

Purpurka na Polkę

warsztaty,
zajęcia edukacyjne

10.00 – 14.00 zapraszamy na spotkanie **pt. Purpurka na Polkę**. Wydarzenie nawiązuje do tradycyjnego stroju ludowego jako elementu wskazującego na związek człowieka z jego małą ojczyzną. Przedstawimy historię i ciekawostki związane ze strojem i skupimy się na supłaniu różnych nakryć kobiecej głowy – wszystko to w lekkiej formie warsztatów rękodzielniczych wiązania, motania i supłania. W trakcie wydarzenia zaprezentujemy strój rozbarski, który jest ikoną tożsamości kulturowej Ślązaków oraz ważnym elementem historii polskiej

identyfikacji Górnego Śląska, nauczymy się różnych sposobów wiązania purpurki, charakterystycznej chusty zakładanej do tradycyjnego stroju ludowego mężatek z przemysłowego regionu Górnego Śląska, a także wspólnie wykonamy galandę, czyli dziewczęce przybranie głowy.

Miejsce: Centrum Edukacyjno-Kulturalne im. ks. Grzegorza Gerwazego Gorczyckiego przy kościele św. Jacka, ul. Jana Matejki 1, Bytom
Szczegóły wydarzeń na stronie internetowej organizatora oraz na jego profilu na Facebooku.

ORGANIZATOR:

→ Regionalny Instytut Kultury w Katowicach

ul. Teatralna 4, 40-000 Katowice

☎ 32 201 77 85 @ dcholewa@rik.katowice.pl ▶ www.rik.katowice.pl

PARTNER:

→ Parafia Św. Jacka Bytom-Rozbark ▶ www.swjacek.bytom.pl

Regionalny Instytut
Kultury w Katowicach

7 września

Osnowa miasta – sploty, wątki i faktury

biesiada, festyn, lekcje
muzealne, wystawa,
zwiedzanie

10.00 – 14.00 zajęcia edukacyjne dla **młodzieży i dorosłych pt. Sploty, wątki i faktury – szkicujemy dziedzictwo miasta**. Wprowadzenie do poznawania dziedzictwa miasta poprzez rysowanie z natury, tj. szkicowanie. Rysowanie wymaga dłuższej obserwacji i zastanowienia, dlatego sprzyja lepszemu poznaniu – można odkryć zależności – sploty, wątki i faktury miasta, których dotąd nie zauważaliśmy.

Uwaga: tzw. „zdolności rysunkowe” nie są konieczne, bo rysować – tak jak śpiewać – każdy przecież umie.

Miejsce: Plac Świętej Barbary

ORGANIZATOR:

→ Fundacja O!MIASTO

Plac Słowiański 7/2, 41-902 Bytom

☎ 48 603 181 311 @ fundacja@mluczynska.pl ▶ www.mluczynska.pl/fundacja

fundacja O!MIASTO

15 września

Moniuszko pod strzechy

koncert

17.00 – 18.00 koncert Moniuszko – mistrz pieśni i miniatur fortepianowej w wykonaniu Marcina Wolaka, Pawła Kubicy i Katarzyny Ćwiek.

Ideą wydarzenia jest zaprezentowanie muzyki Stanisława Moniuszki w autentycznym, dziewiętnastowiecznym otoczeniu. Dlatego koncert odbędzie się w Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”, w którym odtworzono warunki życia najbardziej zbliżone do tych, w jakich powstawały utwory Moniuszki. Koncert, podczas którego zaprezentowana zostanie muzyka instrumentalna, poprowadzi dr hab. Wacław Golonko.

Koncert stanowi część cyklu składającego się z czterech wydarzeń – trzech koncertów i jednego widowiska muzycznego – realizowanych na terenie Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie” we wrześniu. Celem cyklu jest popularyzacja najróżniej wykonywanych dzieł Stanisława Moniuszki.

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury w ramach programu „Moniuszko 2019 – Promesa”, realizowanego przez Instytut Muzyki i Tańca.

Bezpłatny wstęp do Muzeum od godz. 16.00.

ORGANIZATOR: → Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”

ul. Parkowa 25, 41-500 Chorzów

☎ 32 241 07 18, wew. 206,226 @ rajman@muzeumgpe-chorzow.pl

➤ www.muzeumgpe-chorzow.pl

Muzeum Górnictwa i Energetyki Śląskiej

instytut muzyki i tańca

14 września

Chorzowski modernistyczny spacer historyczny

spacer, zwiedzanie

10.00 – 13.00 spacer historyczny szlakiem chorzowskich zabytków z okresu międzywojennego z Miejskim Konserwatorium Zabytków. Spacer rozpocznie się pod wieżą wyciągową dawnego szybu Prezydent, skąd uczestnicy przejdą do miejskiego ratusza (zwiedzanie sali sesyjnej). Następnie planowane jest przejście pod wysokościaniec zlokalizowany u zbiegu ulic Wolności i Zjednoczenia, skąd zgromadzeni udadzą się do budynku szkolnego I AZSO im. J. Słowackiego (zwiedzanie wnętrza szkoły). Spacer zakończy się w kościele pw. św.

Antoniego. Wszystkie obiekty pochodzą z okresu międzywojennego, kiedy to obecne miasto Chorzów znalazło się w przyłączonej do Polski części Górnego Śląska.

Spacer poprowadzi dr inż. arch. Henryk Mercik.

Miejsce zbiórki: szyb Prezydent, ul. ks. Piotra Skargi 41, Chorzów

ORGANIZATOR:

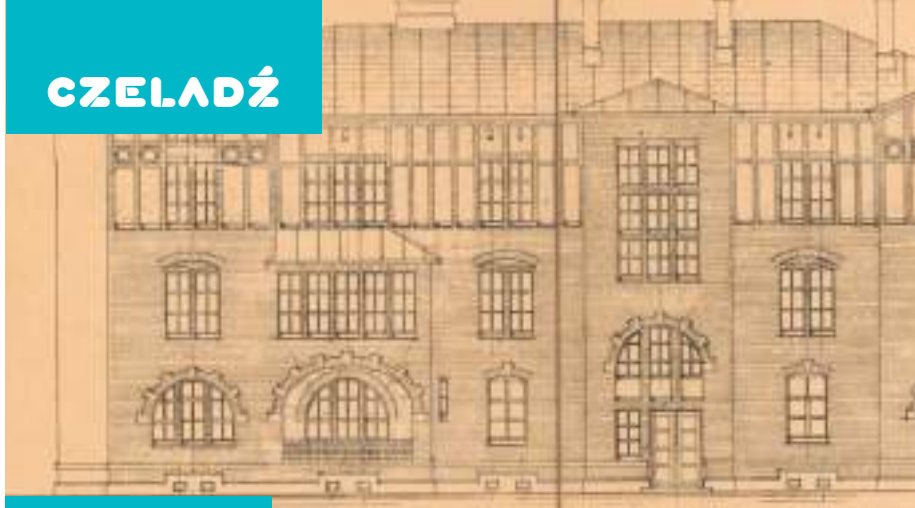
→ Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków, Urząd Miasta Chorzów

ul. Rynek 1, 41-500 Chorzów

☎ 32 416 54 15 @ mkz@chorzow.eu

CHORZÓW
wprawa w ruch

CZELADŹ

7 – 8 września

Tradycja i nowoczesność. Wokół czeladzkiej architektury

wystawa, zajęcia edukacyjne,
zwiedzanie

Muzeum Saturn serdecznie zachęca do udziału w wydarzeniach, których kawią jest architektura Czeladzi – zarówno ta z początków XX wieku, związana z rozwojem przemysłu w mieście, jak i ta kreowana w pierwszych latach po odzyskaniu niepodległości, oparta na wzorcach tradycyjnych polskich dworów szlacheckich.

7 września 2019 | sobota

19.00 Między projektem a rzeczywistością – zwiedzanie z przewodnikiem świątyni będącej przykładem zrealizowanego projektu architektonicznego w międzywojennej Czeladzi. **Miejsce:** kościół pw. Matki Bożej Bolesnej, ul. Kościuszkę 3, zbiórka na placu kościelnym przed wejściem głównym

8 września 2019 | niedziela

13.00 warsztaty edukacyjne dla dzieci pt. Budujemy Czeladź.

Miejsce: Muzeum Saturn, ul. Dehnelów 10
Liczba miejsc ograniczona, zapisy do 5 września pod nr telefonu 32 265 42 98.

Zapraszamy również do zwiedzania wystawy -ekspozycji *Czeladź w projektach architektonicznych*. Początek XX wieku, której wernisaż odbędzie się 6 września o godz. 17.00. Na wystawie zostaną zaprezentowane archiwalne plany architektoniczne budynków wznoszonych w mieście w pierwszych dziesięcioleciach XX wieku oraz sylwetki ich autorów, nierzadko znamienitych i uznanych twórców polskiego dorobku architektonicznego.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Saturn w Czeladzi

ul. Dehnelów 10, 41-250 Czeladź

☎ 32 265 42 98 @ historia.muzeum saturn@op.pl

➤ www.muzeum-saturn.czkladz.pl

CZERNICA

14 – 15 września

W poszukiwaniu zaginionej wioski

spacer, zwiedzanie,
koncert

Dwa dni pełne spotkań z historią wioski, jej mieszkańcami, bohaterami i zbiegami okoliczności. Pierwszy dzień zabierze gości w podróż szlakiem dawnych rzemiosł, drugi – przeniesie ich na początek II wojny światowej. Wydarzenie otwarte dla mieszkańców, turystów, gości. Zarówno dzieci i młodzież, jak i osoby dorosłe i starsze odnajdą w przygotowanym scenariuszu historii uszyte na swoją miarę.

14 września | sobota

17:00 – 20:00 zapraszamy na grę terenową w formie spaceru historycznego szlakiem

dawnych rzemieślników. Podczas oprowadzania uczestnicy będą mogli spotkać dawnych mieszkańców, a także poczuć smaki i klimat dawnej wsi śląskiej. Na zakończenie **o godz. 20.00 odbędzie się koncert zespołu ludowego.**

15 września | niedziela

16:00 – 18:00 gra terenowa ukazująca wrzesień 1939 roku na śląskiej wsi – trudne decyzje, sprzeczne oczekiwania, osobiste tragedie.

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Działań Lokalnych Spichlerz

ul. Wolności 58, 44-282 Czernica

☎ 506 195 691 @ sdsplchlerz@gmail.com ➤ www.sdsplchlerz.pl

→ Ośrodek Kultury w Czernicy

ul. Wolności 39, 44-282 Czernica

CZERWIONKA-LESZCZYN

15 września

Przestrzeń splotu na zabytkowym osiedlu Familoki

warsztaty, wystawa,
zwiedzanie

Familoki – zabytkowe osiedle patronackie kopalni Dębieńsko – to architektoniczna perełka Czerwionki-Leszczyny, a także największy zachowany obszar familoków na Śląsku. Wyrafinowanie architektury i rozmach rozwiązań urbanistycznych sprawiają, że zalicza się je do najbardziej wartościowych realizacji budownictwa patronackiego.

15.00 – 18.00 zwiedzanie zabytkowego Osiedla Patronackiego kopalni „Dębieńsko” – Familoków. **15.00 – 18.00 zwiedzanie** Izby Tradycji znajdującej się przy Centrum Informacji Turystycznej na osiedlu Familoki. W Izbie mieści się idealnie odwzorowane śląskie mieszkanie robotnicze oraz kolekcja pamiątek z przeszłości gminy i regionu.

15.00 – 18.00 warsztaty dla dzieci. Na najmłodszych będą czekać stoiska kreatywne, przy których wspaniale spędzą czas, a także będą mieli okazję lepiej poznać osiedle – atrakcje nie tylko dostarczą dzieciom rozrywkę, ale również odkryją przed nimi zakątki najbliższego otoczenia oraz przybliżą im ich małą ojczyznę.

Dodatkowo w trakcie imprezy zapraszamy na wystawę zdjęć i pamiątek ślubnych. We sekcję atrakcyjną, integrującą społeczność wydarzenie z bogatą i piękną obrzędowością, którą warto odkrywać i przypominać. Pokażemy, jak dawniej świętowano i jak zmieniły się weselne obyczaje na przestrzeni lat. **Miejsce: ul. Mickiewicza 10**

ORGANIZATOR:

→ Urząd Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny

ul. Parkowa 9, 44-230 Czerwionka-Leszczyny

☎ 32 429 59 11 @ rp.s@czerwionka-leszczyny.com.pl ▶ www.czerwionka-leszczyny.pl

CZĘSTOCHOWA

14 września

Plecione sznurkiem

warsztaty

11.00-14.00 warsztaty dla osób dorosłych pt. Plecione sznurkiem. Zajęcia poświęcone będą sztuce makramy, tj. wiązania sznurków bez użycia igieł, drutów lub szydełka. Technika wiązania przybyła do Europy ze starożytnej Asyrii i Babilonii. W średniowieczu stosowano ją głównie do ozdoby królewskich szat, w późniejszych wiekach wykonywano w niej również pokrycia na łóżka, sofę czy fotele. Metoda ta ponownie zyskała popularność w latach 70. XX wieku.

Uczestnicy warsztatów zapoznają się z podstawowymi węzłami i splotami, dzięki czemu będą mogli własnoręcznie wykonać makramę.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Częstochowskie

Al. Najświętszej Marii Panny 45 (Ratusz), 42-217 Częstochowa

☎ 504 757 923 @ etnografia@muzeumczestochowa.pl ▶ www.muzeumczestochowa.pl

9 i 12 września

Tam, gdzie miasto pozyskuje siebie

spacer, warsztaty,
wycieczka

9 września | poniedziałek

9.00 – 13.00 warsztaty artystyczne *Monidło – portret namalowany na podstawie fotografii*. Oko i aparat fotograficzny łączy szereg podobieństw w budowie i funkcjonowaniu. By je poznać, uczestnicy warsztatów wysłuchają krótkiej prelekcji oraz złożą wizytę w zakładzie fotograficznym. Następnie będą pracowali nad monidłami, czyli czarno-białymi zdjęciami, które pokolorują farbami lub kredkami.

Prowadzący: Marzena Łopacińska,**Miejsce:** Szkoła Podstawowa nr 33 im. M. Kownackiej (dziedziniec szkolny), Częstochowa.

12 września | czwartek

9.00 – 13.00 spacer edukacyjny *Tam, gdzie miasto pozyskuje siebie*, który rozpocznie się przy replice lampy ulicznej – pierwszej na ziemiach polskich, a drugiej w Europie – upamiętniającej elektryczne oświetlenie uliczne. Podczas spaceru poznamy transparentny biurowiec „ENERGETYK” oraz przejeździemy się tramwajem wzdłuż drogi nazywanej „Osią Pracy” na Zielone Tysiąclecie (d. Zawady). Po drodze poznamy dominanty architektoniczne, takie jak: Delikatesy, Falowiec, Trzy Wieżowce, Mrówkowiec, Komobex/Montex, Politechnika Częstochowska, Centrum Handlowe „PROMENADA”.

Prowadzący: Elżbieta Gumuła,**Miejsce:** Pl. W. Biegańskiego (Ratusz), Częstochowa

ORGANIZATORZY:

→ PTTK Oddział Miejski im. W. Biegańskiego

ul. Focha 19/21, 42-200 Częstochowa

t 504 009 865 @ omczestochowa.pttk@o2.pl

→ Szkoła Podstawowa nr 33 im. M. Kownackiej

ul. S. Goszczyńskiego 9/11, 42-200 Częstochowa

@ sp33@edukacja.czestochowa.pl

GLIWICE

14 września

Zwiedzanie budynku Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej

zwiedzanie

10.00 – 12.00 zwiedzanie budynku Wydziału Elektrycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach z Miejskim Konserwatorem Zabytków. Budynek obecnego Wydziału Elektrycznego autorstwa dr. Josepha Kluge jest wybitnym przykładem architektury użyteczności publicznej w Gliwicach. Pierwotna funkcja tego obiektu wzniesionego w latach 1926-1928 to męskie gimnazjum, tzw. Konwikt Albertinum.

Gimnazjum powstało jako część zagospodarowania osi wschód-zachód, koncepcji urbanistycznej ówczesnego architekta miejskiego Karla Schabika. Detale rzeźbiarskie

elewacji stanowią zapowiedź bogactwa tego rodzaju dekoracji również we wnętrzach, które będzie można zobaczyć w trakcie zwiedzania. Spotkanie poprowadzi Ewa Pokorska-Ożóg.

Miejsce zbiórki: budynek Wydziału

Elektrycznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach, ul. Bolesława Krzywoustego 2

Ewa Pokorska-Ożóg jest miejskim konserwatorem zabytków w Gliwicach od 2002 roku, w latach 2016-2017 sprawowała funkcję Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Autorka m.in. cykli artykułów „*Kolory miasta*”, „*W poszukiwaniu...*” oraz publikacji „*Piękno użyteczne*”.

ORGANIZATORZY:

→ Miejski Konserwator Zabytków w Wydziale Architektury i Budownictwa

ul. Zwycięstwa 21, 44-100 Gliwice

t 601 410 995 @ ab@um.gliwice.pl » www.gliwice.eu

→ Muzeum w Gliwicach

ul. Dolnych Wałów 8a, 44-100 Gliwice

t 32 231 08 54 @ info@muzeum.gliwice.pl » www.muzeum.gliwice.pl

JAWORZYŃKA

7 – 8 września

Niech się plecie!

rzemiosło, spotkanie (z twórcą, podróżnikiem, regionalistą), wystawa, projekcja/prezentacja

10.00 – 18.00 zapraszamy do Jaworzynki, gdzie razem z plecionkarzem Janem, mistrzem Serfenty specjalizującym się w wyplataniu z korzeni świerka, **oprowadzimy po wystawie *Niech się plecie!* i przedstawimy lokalne, unikatowe rzemiosło.**

Stowarzyszenie Serfenta istnieje, aby plecionkarstwo żyło! Pracujemy z mistrzami plecionkarzami, zdobywając od nich wiedzę i unikatowe umiejętności manualne.

Następnie przekazujemy je dalej podczas warsztatów, które prowadzimy na terenie całego kraju i zagranicą. O plecionkarstwie wiemy wszystko!

Miejsce: Muzeum regionalne „Na Grapie”,
43-476 Jaworzynka 720

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Serfenta

ul. Przykopa 2/5, 43-400 Cieszyn

☎ 507 933 191 @ paulina.adamska@serfenta.pl ▶ www.serfenta.pl

PARTNER:

→ Narodowy Instytut Dziedzictwa

KATOWICE

14 września

Ponadczasowa architektura i jej twórcy

koncert, prelekcja, wykład, wystawa, zwiedzanie

9.00 – 14.00 zapraszamy na **spotkanie wokół architektury** Osiedla Tysiąclecie oraz jego twórców – Henryka Buszko i Aleksandra Franty.

9.00 wykład wspomnieniowy o duecie twórców poprowadzi dr inż. arch. Ryszard Nakonieczny, historyk architektury z Politechniki Śląskiej, który przybliży zgromadzoną historię powstania dzielnicy Tysiąclecie. Po prelekcji wystąpi zespół instrumentów dętych, uczniów Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych, a następnie

dyrektor Zespołu Szkół Plastycznych, mgr Joanna Nowrot, oprowadzi uczestników spotkania po pracowniach plastycznych i wystawie fotograficznej złożonej z historycznych i współczesnych zdjęć Osiedla Tysiąclecia.

Miejsce: Zespół Państwowych Szkół Muzycznych
im. Wojciecha Kilara, ul. Ułańska 7b

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży KORCZAK

ul. B. Krzywoustego 7/63, 40-870 Katowice

☎ 609 875 972 @ korczakkatowice@gmail.com ▶ www.korczak.katowice.pl

14 - 15 września

Niezapomniane. Kobiety w czasie powstań i plebiscytu na Górnym Śląsku

inne, prelekcja, wykład,
wystawa, warsztaty

14 września 2019 | sobota

11.00 – 12.20 spotkanie na wystawie pt. *Niezapomniane. Kobiety w czasie powstań i plebiscytu na Górnym Śląsku*, prowadzenie: Małgorzata Paul. O kobiecych strojach, pracy i życiu w czasach powstań śląskich i plebiscytu opowie współtwórczyni wystawy, etnolog Małgorzata Paul. Na wystawie, obok tradycyjnego stroju rozbarskiego, będzie można zobaczyć pamiątki nawiązujące do zaangażowania Ślążaczek w działalność powstańczą i plebiscytową. Przypomnimy też kobiety z innych rejonów kraju, przyjeżdżające na Śląsk w tych przełomowych latach, aby swoją pracą wspierać ideę powrotu do Macierzy.

12.30 – 14.00 warsztaty pt. *Tańczyła igła z nitką*. Jak wyglądały codzienne zajęcia domowe 100 lat temu? Przeniesiemy się w czasie i zobaczymy, ile pracy wymagała dawniej troska o porządne ubrania dla całej rodziny. Czy wiecie, że kiedyś ubrania noszono

całymi latami, naprawiając je, cerując, przyszywając guziki? Robiły to głównie kobiety. Dzisiaj nie dzielimy już prac na kobiece i męskie, jednak czy w dobie tanich zakupów potrafimy jeszcze przyszywać guziki? W trakcie warsztatów nie tylko porozmawiamy o życiu w dawnych czasach, ale też spróbujemy samodzielnej pracy z igłą i nićmi.

Warsztaty dla rodzin z dziećmi w wieku 7–9 lat.

15 września 2019 | niedziela

11.00 – 12.20 oprowadzanie tematyczne po galerii sztuki polskiej pt. *Z płótna i na płótnie*, prowadzenie: dr Agata Stronciwiłk. Tkanina to zarówno tworzywo, jak i motyw wielu dzieł sztuki. W trakcie spotkania będzie można podziwiać malarski kunszt, z jakim na płótnie przedstawiano jedwabie i aksamity, ale też poznać funkcję tkanin w pracach artystów współczesnych – w assemblażach Władysława Hasiora czy rzeźbiarskich formach Magdaleny Abakanowicz.

11.00 – 12.00 oraz 12.30 – 12.30 spotkanie z zespołem konserwatorskim Muzeum Śląskiego pt. *Pękła cienka nić...*, w trakcie którego uczestnicy poznają tajniki konserwacji tkanin i będą mieli okazję obejrzeć pracę konserwatora od tzw. kuchni.

artystów, takich jak Józef Szajna, Magdalena Abakanowicz czy Władysław Hasior. O tym, jak upływ czasu wpływa na przedmioty wykonane z włókien, jak je prawidłowo przechowywać i chronić, opowiedzą pracownicy zespołu konserwatorskiego Muzeum Śląskiego.

W zbiorach każdego muzeum można znaleźć zabytkowe tkaniny. To nie tylko stroje, hafty i koronki. Tkaniny są elementem prac

Na poszczególne wydarzenia liczba miejsc ograniczona, obowiązują zapisy. Zakup biletów przez stronę: www.muzeumslaskie.pl

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Śląskie

ul. T. Dobrowskiego 1, 40-205 Katowice

☎ 632 779 93 16 @ warsztatymuzealne@muzeumslaskie.pl

➤ www.muzeumslaskie.pl

7 września

Przedziwny spłot wydarzeń, cudem odnalezionego poematu W. Roździeńskiego

spacer,
wycieczka

11.00 – 14.00 spacer śladami dawnego Kuźnika „pra-hutnika”, o którym opowiedzą byli pracownicy Huty Szopienice.

W 1929 roku w zaciśku katedry gnieźnieńskiej odkryto staropolski utwór poetycki, który ponad 300 lat przeleżał wśród innych starodruków. Jego treść nie opowiada o miłości czy urokach przyrody, ale o pracy górników i hutników w XVII wieku. Niewielu wie, że to dzieło zostało przetłumaczone na język angielski. Dzisiaj mijamy szkoły,

poruszamy się drogami czy alejami, których patronem jest autor poematu – Walenty Roździeński, często nie wiedząc, kim był i czym wstawił się na terenie Śląska.

Wycieczka oraz jej finał z niespodzianką w ciekawym miejscu będą okazją do poznania dziwnego spłotu okoliczności dotyczących człowieka wciąż pełnego tajemnic.

Miejsce: ul. Obrońców Westerplatte 17 (przy budynku Poczty Polskiej)

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie na rzecz Powstania Muzeum Hutnictwa Cynku w Katowicach Szopienicach

ul. 11 Listopada 30, 40-423 Katowice

☎ 721 661 284, 505 514 766 @ joan.k2@wp.pl ▶ www.muzeumcynku.katowice.pl

14 września

Śladami walk o wolność i niepodległość

spacer, zwiedzanie

10.00 – 18.00 wycieczka piesza śladami walk o wolność i niepodległość w Katowicach i okolicy. Uczestnicy wyruszą trasą przygotowaną przez pracownika Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności, przewodnika i przodownika turystyki pieszej. Wycieczka przeznaczona jest dla turystów mających odpowiednią kondycję – obejmuje ponad 20 km i potrwa około 8 godzin. Na trasie miejsca związane z okresem powstań śląskich, II wojny światowej, epoką stalinowską oraz opozycją w PRL-u.

Odwiedzimy m.in.: pomnik Powstańców Śląskich, pomnik ku czci górników kopalni Wujek poległych 16 grudnia 1981 roku, symboliczne mogiły pomordowanych przez hitlerowców w Lasach Panewnickich.

Miejsce zbiórki: przy pomniku Powstańców Śląskich w Katowicach. **Trasa zakończy się na przystanku PKP Mikołów-Jamna. Powrót do Katowic we własnym zakresie. Liczba miejsc ograniczona, obowiązują zapisy.**

ORGANIZATOR:

→ Śląskie Centrum Wolności i Solidarności

ul. Wincentego Pola 38, 40-065 Katowice

☎ 32 601 21 08 @ michal.dziobek@scwis.com ▶ www.scwis.pl

7 września

Archikatedra Chrystusa Króla w Katowicach – pomnik historii

zwiedzanie

14.00 – 15.30 zwiedzanie archikatedry Chrystusa Króla w Katowicach.

Ten monumentalny gmach wybudowany w latach 1927-1955 według projektu Zygmunta Gawlika i Franciszka Mączyńskiego stanowi architektoniczny symbol powrotu Górnego Śląska do odrodzonej Polski.

Rozporządzeniem Prezydenta RP z dnia 23 listopada 2017 r. archikatedra katowicka wraz z gmachem kurii metropolitalnej

oraz Urzędu Wojewódzkiego i Sejmu Śląskiego uznana została za pomnik historii.

W trakcie zwiedzania wnętrz katedry udostępniona zostanie niedostępna na co dzień krypta grobowa biskupów katowickich znajdująca się w podziemiach. Zaprezentowane będą również szeroko zakrojone prace konserwatorskie prowadzone przy gmachu od 2013 roku.

ORGANIZATORZY:

→ **Biuro Konserwatora Zabytków, Urząd Miasta Katowice**

ul. Rynek 1, 40-003 Katowice

☎ 32 259 34 30 @ bkz@katowice.eu ▶ www.katowice.eu

→ **Rzyskokatolicka Parafia Katedralna Chrystusa Króla w Katowicach**

7 – 8 września

Pszonie, jak to lekko jest pedzieć

spektakl, spacer, wycieczka

7 września 2019 | sobota

8 września 2019 | niedziela

17.00 – 18.00 spektakl pt. *Pszonie, jak to lekko jest pedzieć*, w którym wystąpią członkowie Stowarzyszenia Razem dla Nikiszowca. Ta jednoaktówka to pełna humoru, a zarazem poruszająca opowieść o relacjach polsko-niemieckich, które – choć Wanda nie chciała Niemca – bywają czasem relacjami miłosnymi. Przedstawienie będzie punktem wyjścia do rozmowy o skomplikowanych historiach rodzinnych Górnoszlązaków. Widzowie będą mieli okazję podzielić się swoją opinią dotyczącą tego tematu.

Miejsce: Oddział Muzeum Historii Katowic, ul. Rymarska 4, Katowice Nikiszowiec

15.00 – 17.00 spacer pt. *Śladami I powstania śląskiego*. 100 lat po pierwszym powstaniu śląskim odwiedzimy miejsca w Nikiszowcu i Janowie, w których w sierpniu 1919 roku toczyły się walki. Zorganizowany niemal dokładnie w stulecie tych wydarzeń spacer będzie okazją do przybliżenia historii walk powstańczych dokładnie w tych miejscach, gdzie doszło do starcia pomiędzy powstańcami a oddziałami niemieckimi.

Miejsce: pl. Wyzwolenia (przed kościołem pw. św. Anny), Katowice Nikiszowiec

ORGANIZATORZY:

→ **Stowarzyszenie Razem dla Nikiszowca**, Plac Wyzwolenia 21, 40-425 Katowice

☎ 570 162 1261 @ stowarzyszenie@razemdlanikiszowca.eu ▶ www.razemdlanikiszowca.eu

→ **Muzeum Historii Katowic, Dział Etnologii Miasta**

ul. Rymarska 4, Katowice

☎ 32 353 95 59 @ etnologia@mhk.katowice.pl ▶ www.mhk.katowice.pl

13 i 15 września

Poznaj historię Janowa

spacer, wykład, zwiedzanie

13 września | piątek

18.00 – 19.00 wykład dr Arkadiusza Kuzio -Podruckiego poświęcony rodowi Mieroszewskich. Wykład dotyczyć będzie Mieroszewskich, którzy przybyli na Górny Śląsk z ziemi łęczyckiej. Założyli ordynację rodową, w skład której wchodził m.in. Janów – obecnie część dzielnicy Katowic, oraz część Mysłowic. Na ich dobrach rozpoczęto wydobywanie węgla, co dało początek kopalni „Morgenroth” - uznawaną za poprzedniczkę kopalni „Giesche” (później „Wieczorek”). Pozostałością po obecności rodu jest m.in. tzw. dworek myśliwski w Janowie w Katowicach.

Miejsce wykładu: Muzeum Historii Katowic

– Dział Etnologii Miasta, ul. Rymarska 4,
Katowice Nikiszowiec

15 września | niedziela

15.00 – 17.00 spacer historyczny po Janowie z lokalnym historykiem Michałem Dzióbką. Podczas spaceru poznamy najważniejsze miejsca i obiekty związane z trzystuletnią historią Janowa. Spacer rozpocznie się przy gazonie Mieroszewskich – jednej z niewielu materialnych pozostałości po tym rodzie w Katowicach

Trasa spaceru została wytyczona wspólnie z mieszkańcami Janowa.

Miejsce zbiórki: Gazon Mieroszewskich,
skwer Zillmannów, Katowice Nikiszowiec

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Fabryka Inicjatyw Lokalnych
pl. Wyzwolenia 21, 40-425 Katowice Nikiszowiec
t 664 222 044 @ fil@fil.org.pl

7-8, 14-15 września

Polski splot: Hutnictwo

wystawa, wykład, prelekcja,
pokaz, inscenizacja, zwiedzanie

Przemiany polityczne nierozzerwalnie związane są ze zmianami gospodarczymi. Hutnictwo cynku oraz przemysł na Śląsku są idealnym polem do zaobserwowania tego związku. W naszym Muzeum można poznać tło wspomnianych przemian.

7 oraz 14 września 2019 | sobota

11.00 – 12.30 gawęda „Historia hutnictwa cynku i ołowiu” rzucająca światło na zawiłe kwestie związane z gospodarką powstającą po I wojnie światowej państwa polskiego.

8 września 2019 | niedziela

11.00 – 12.30 zwiedzanie z przewodnikiem Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia połączone z pokazem pracy zabytkowej walcarki.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Hutnictwa Cynku Walcownia
ul. 11 Listopada 50, 40-387 Katowice
t 885 204 501 @ adrianna.noszczyk@muzeumtechniki.pl • www.walcownia.org

15 września 2019 | niedziela

11.00 – 12.30 pokaz archiwalnych materiałów filmowych pokazujących pracę hutnika.

Na zwiedzanie w dniach 7-8 września obowiązują otwarte zapisy do dnia 5 września. Zapisy na oprowadzanie w kolejny weekend będą przyjmowane do 12 września.

Sobotnie spotkania są dostosowane do potrzeb dzieci i ich rodziców, niedzielne natomiast zaprojektowane zostały z myślą o dorosłych.

9 – 15 września

Domy szklane nitką tkane

warsztaty, wystawa

16.00 – 19.00 zapraszamy na wystawę **pt. Domy szklane nitką tkane** oraz towarzyszące jej warsztaty i prelekcje, które poprowadzi Śląskie Koło Koronki Klockowej. Szklane domy to motyw przewodni naszego przedsięwzięcia. Chcemy wykorzystać ramę okienną do pokazania, co możemy zobaczyć za oknem domu – Polski, dawniej i współcześnie. Zaprezentujemy charakterystyczne elementy polskiej kultury i krajozrazu, takie jak architektura, przyroda, porcelana, bajki.

Na warsztatach i wystawie przedstawimy transformację dokonującą się w zastosowaniu techniki koronki klockowej. Pokażemy, jak można bawić się formą i treścią, tworząc obrazy, koronki 3D, ozdoby w zestawieniu z tradycyjną koronką naszego regionu. Wernisaż wystawy odbędzie się na zakończenie EDD w dniu 15 września o godz. 17.00.

Miejsce: MDK Południe, Katowice Zarzecze
Szczegółowy program wydarzenia:
www.mdkpoludnie.com

ORGANIZATORZY:

→ **Miejski Dom Kultury Południe w Katowicach Filia nr 3 w Zarzeczu**
ul. P. Stellera 4, 40-748 Katowice
t 32 202 97 67 @ zarzeczce@mdkpoludnie.com ▶ www.mdkpoludnie.com
→ **Śląskie Koło Koronki Koniakowskiej**
ul. Główna 59, 43-100 Tychy
t 509 284 642 @ gosiapolubok@gmail.com ▶ www.mdkpoludnie.com

KONIAKÓW

7–8, 14–15 września

Wystawa obróbki wełny i tradycji wypasu owiec

wystawa, zwiedzanie, rzemiosło

9.00 – 18.00 zapraszamy do **Centrum Pasterskiego w Koniakowie**, w którym można zapoznać się z tradycją wypasu owiec oraz obróbki wełny.

Wystawa pasterska prezentuje czerpaki, pucyery, ferule, kotły, formy drewniane na sery i wiele innych naczyń oraz sprzętów pasterskich – a wszystko to w codziennym zastosowaniu na dawnych i współczesnych bacówkach. Prezentacji sprzętów towarzyszy wystawa fotograficzna ukazująca życie na hali, a także obrzędy oraz tradycje nadal

kultywowane na terenie Beskidów. Jednym z tematów wystawy jest obróbka wełny; na ekspozycji znajdziemy liczne sprzęty potrzebne do uprawiania tego rzemiosła, jak tradycyjne kołowrotki, kremple, motowidła, zwijaki, ramy i krosna tkackie.

Wstęp do Centrum Pasterskiego jest bezpłatny, dla gości również bezpłatny parking, toalety oraz plac zabaw dla dzieci (w okresie letnim).

ORGANIZATOR:

→ **Centrum Pasterskie w Koniakowie**
43-474 Koniaków 33
t 602 128 388 @ kolyba@op.pl ▶ www.seroscypek.pl

7-8, 14-15 września

Śladami Stanisława Hadyny

koncert, prelekcja, spacer,
wycieczka, wykład, zwiedzanie

Podczas tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa w siedzibie Zespołu „Śląsk” przybliżony zostanie dorobek i twórczość Stanisława Hadyny – kompozytora, literata i założyciela Zespołu „ŚLĄSK” – w 100. rocznicę jego urodzin. W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa odbędzie się również **IV Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Silesia”**.

7-8 września | sobota – niedziela

11.00 – 12.30 warsztaty taneczne w ramach **IV Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Silesia”**.

12.00 – 17.00 Śladami Stanisława Hadyny – **zwiedzanie kompleksu pałacowo-parkowego z przewodnikiem**, w tym m.in. sal pałacowych, gabinetu prof. Stanisława

Hadyny, kaplicy pałacowej, wieży, a także wystawy pn. **Ogrody sztuki Stanisława Hadyny oraz W 100. rocznicę urodzin Stanisława Hadyny**.

18.00 koncert w ramach **IV Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Silesia”**. Dodatkowo **7 września w godz. 12.00 – 15.00** odbędzie się **Narodowe Czytanie 2019, a w godz. 15.00 – 16.00** – sesja wykładowa poświęcona twórczości muzycznej i literackiej Stanisława Hadyny.

14-15 września | sobota-niedziela

12.00 – 17.00 Śladami Stanisława Hadyny – **zwiedzanie kompleksu pałacowo-parkowego z przewodnikiem**, w tym m.in. sal pałacowych, gabinetu prof. Stanisława Hadyny, kaplicy pałacowej, wieży, a także

wystawy pn. **Ogrody sztuki Stanisława Hadyny oraz W 100. rocznicę urodzin Stanisława Hadyny**.

17.00 konkurs wiedzy o życiu i twórczości Stanisława Hadyny. **18.00** koncert pieśni i muzyki Stanisława Hadyny.

Zwiedzanie z przewodnikiem odbywa się w godz. 12:00 – 13:00, 13:00 – 14:00, 14:00 – 15:00, 15:00 – 16:00, 16:00 – 17:00 (grupy do 30 osób).
Kontakt pod nr tel. 34 310 64 61.

ORGANIZATOR:
→ Zespół Pieśni i Tańca „ŚLĄSK” im. Stanisława Hadyny
ul. Zamkowa 3, 42-286 Koszęcin
☎ 34 310 64 03 @ centrum.edukacji@zespolslask.pl
➤ www.zespolslask.pl

2019
100 Stanisław Hadyny

Śląskie.

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Śląskie
Zespół Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny

MYSZKÓW

15 września

Polski spłot na ziemi myszkowskiej

rajd, wycieczka

9.30 – 14.00 zapraszamy na **rajd rowerowy**, który poprowadzi przewodnik turystyki kolarskiej dr Marian Kotarski.

Trasa: **Myszków** (budynek siedziby wójta gminy Myszków utworzonej w 1924 roku z ziem wyłączonych z gmin Pińczyce, Włodowice i Żarki) – drogą dla rowerów skrajem Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd – **Żarki** (do czasu pożaru w 1936 roku funkcjonowała tu przędzalnia bawełny) – góra **Laskowiec** (panorama Myszkowa widziana z kuesty jurajskiej) – **Jaworznik** – **Kotowice** – **Góra Włodowska** (wiadukt Centralnej Magistrali Kolejowej) – **Myszków Piaskowiec**

(pozostałości zabudowań Fabryki Sztucznego Jedwabiu) – **Myszków Mijaczów** (pozostałości przędzalni WARTEX) – **Myszków**. Trasa ma długość 25 km.

Dodatkowo w trakcie imprezy istnieje możliwość obejrzenia Kącika Pamiątek Turystycznych Klubu PTTK „M-2” (okolicznościowa pieczętka z nazwą imprezy, dla uczestników długopis z nadrukiem okolicznościowym), a na trasie odbędzie się konkurs z nagrodami.

ORGANIZATOR:

→ **Klub PTTK „M-2” w Myszkowie**
ul. Sikorskiego 55 B, 42-300 Myszków
@ kotarski@poczta.onet.pl

NAKŁO ŚLĄSKIE

7–8, 14–15 września

Dni otwarte Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim

zwiedzanie

11.00 – 18.00 **zwiedzanie Centrum Kultury Śląskiej**, którego siedziba mieści się w dawnej rezydencji rodu hrabiów Henckel von Donnersmarck.

Pałac w Nakle Śląskim powstał jako letnia rezydencja. Hrabia Hugo rozpoczął jego budowę dla ukochanej żony Laury około 1855 roku. Wiele lat później budynek ten stał się domem dla ich syna Łazarza IV i jego rodziny. Ich potomkowie mieszkali w nim do II wojny światowej. W okresie powojennym przez kilkadziesiąt lat mieściła się tu szkoła rolnicza.

Od kilku lat pałac jest siedzibą Centrum Kultury Śląskiej – instytucji kultury powiatu tarnogórskiego. W jednej z sal znajduje się stała ekspozycja z informacjami o przeszłości rodu fundatorów pałacu. W pokoju na piętrze można obejrzeć unikalny skarbiec-sejf, w którym niegdyś przechowywano najważniejsze aktywa hrabiowskiej fortuny: złoto, biżuterię, papiery wartościowe. Na początku września w salach wystawowych będzie prezentowana wystawa monograficzna obrazów Aleksandra Turka.

ORGANIZATOR:

→ **Centrum Kultury Śląskiej w Nakle Śląskim**
ul. Parkowa 1, 42-620 Nakło Śląskie
t 32 441 60 28 @ biuro.cekus@gmail.com ▶ www.cekus.pl

OLSZTYN-ZRĘBICE

7 września

Rajd Dróżkami św. Idziego

spacer, zwiedzanie,
wycieczka

9.00 – 13.00 widokowy Rajd Dróżkami św. Idziego. W ramach 27. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa zapraszamy do pełnej uroku gminy Olsztyn. Uczestnicy Rajdu Dróżkami św. Idziego wyruszą z Rynku w Olsztynie, następnie zwiedzą Szopkę Olsztyńską pana Jana Wiewióra – lokalnego artysty rzeźbiarza. W programie: wejście na górę

Biakło, zapoznanie się z rezerwatem Sokole Góry, miejscami kultu św. Idziego, w tym jednym z najciekawszych obiektów architektury drewnianej – zabytkowym kościołem z 1789 roku.

Na zakończenie ośmiokilometrowego spaceru uczestnicy zostaną poczęstowani lokalnym specjałem – pieczonkami.

ORGANIZATOR:

→ Szkoła Podstawowa im. J. Dąbrowskiego
ul. Główna 143, 42-256 Zrębice
t 600 954 397 @ zszrebite@o2.pl
➤ www.szkoła.zrebice.pl

PODZAMCZE- OGRODZENIEC

7 września

Gród na Górze Birów otwarty dla turystów

zwiedzanie

10.00 – 18.00 zwiedzanie grodu na górze Birów w Podzamczu.

Zrekonstruowany gród królewski to prawdziwa gratka dla miłośników historii i poszukiwaczy śladów przeszłości. W masywie ostańca, na którym usytuowano drewniane grodzisko, znajdują się liczne jaskinie, dawniej zamieszkiwane przez naszych przodków. Badania archeologiczne potwierdziły fakt bytności ludzi w tym miejscu już 30 tysięcy lat temu, a ostatni okres

osadnictwa na tym terenie przypada na czas wczesnośredniowieczny i średniowieczny. Powstała tu wtedy osada słowiańska wraz z położonym u podnóża góry cmentarzyskiem kurhanowym.

Obecnie w zrekonstruowanym, stylizowanym na średniowieczną osadę grodzie turyści mogą zobaczyć wystawy tematyczne eksponowane w chacie właściciela osady i wieży wojowników

ORGANIZATOR:

→ ZAMEK Sp. z o.o.
ul. Kościuszki 66, 42-440 Ogrodzieniec
t 32 673 22 20 @ biuro@zamek-ogrodzieniec.pl
➤ www.zamek-ogrodzieniec.pl

14 września

Tradycyjne sploty w skansenie

warsztaty, zajęcia edukacyjne,
pokazy, zwiedzanie, tradycyjne
rzemiosło

Zapraszamy w fascynującą podróż do serca dziewiętnastowiecznej pszczyńskiej wsi. Spotkanie będzie poświęcone życiu codziennemu i zwyczajom ludzi zamieszkających w tej części Śląska. W programie m.in.:

13.00 – 14.00 wykład dotyczący tradycji i kultury na ziemi pszczyńskiej, pt. Z tradycji czerpiemy siłę, ze szczególnym podkreśleniem pojęcia „splotu” w nawiązaniu do mody polskiej, rzemiosła, budownictwa i świadczonych usług.

14.00 – 18.00 warsztaty i pokazy: hafciar-skie, krawieckie, wikliniarskie, pszczelarskie, robótek ręcznych związanych z szydełkowa-niem, sztrykowaniem na drutach czy pal-cach, jak również plecenia wianków z żywych kwiatów, wykonywania fryzur w formie ple-cionek i innych.

15.00, 16.00 i 17.00 zwiedzanie obiektów z przewodnikiem, który szczególną uwagę zwróci na aspekt splotu i zacieśniania wię-zów między ludźmi żyjącymi i pracującymi niegdyś w skansenowskich chałupach.

ORGANIZATOR:

→ Skansen – Zagroda Wsi Pszczyńskiej
ul. Parkowa 20a, 43-200 Pszczyna
t 604 508 718 @ skansen.pszczyna@gmail.com
» www.skansen.pszczyna.pl

15 września

Co każdy Polak o hymnie wiedzieć powinien?

warsztaty

10.00 – 15.00 rodzinne spotkanie i rozmo-wa o symbolach narodowych na wysta-wie poloników w Muzeum Zamkowym w Pszczynie pt. Sala Polska.

Polski, a także o tym, jak przygotować nasze dzieci do tego, by przeżywały je świadomie.

Na wydarzenie obowiązuje bilet wstępu 1 zł/os.

Muzealni edukatorzy zapraszają dzieci wraz z rodzicami i dziadkami do wspólnego spędzenia czasu wolnego w Muzeum Zamko-wym w Pszczynie.

Spotkanie będzie okazją do dyskusji o waż-nych i doniosłych wydarzeniach w historii

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Zamkowe w Pszczynie
ul. Brama Wybrańców 1, 43-200 Pszczyna
t 601 225 894 @ edukacja@zamek-pszczyna.pl
» www.zamek-pszczyna.pl

15 września

Raciborski piknik drezynowy

wycieczka, zwiedzanie

10.00 – 13.00 Towarzystwo Entuzjastów Kolei (TEK) zaprasza na piknik drezynowy do Raciborza. Wspólnie zwiedzimy fragment malowniczej linii kolejowej 176 Racibórz Markowice – Olza, gdzie każdy odcinek ma ciekawą historię, którą postaramy się opowiedzieć.

mimo prowadzonych w okolicy innych form działalności, które aż proszą się o wykorzystanie kolei.

Miejsce: ul. Markowicka 15 (przejazd kolejowy przy wejściu do Arboretum Bramy Morawskiej), Racibórz

Szlak po zamknięciu kopalni Anna przestał być używany i uznano go za niepotrzebny,

ORGANIZATOR:

→ Towarzystwo Entuzjastów Kolei

ul. Młodzieżowa 300 K, 44-373 Wodzisław Śląski

☎ 885 666 643 @ tek@wb.pl

TEK TOWARZYSTWO
ENTUZJASTÓW
KOLEI

12 września

Wieża Eiffla nad Piną. Kresowe marzenia II RP

spotkanie

18.00 spotkanie z autorkami książki *Wieża Eiffla nad Piną. Kresowe marzenia II RP* – Agnieszką Rybak i Anną Smółką. Kresy to wbrew nazwie aż połowa odrodzonej w 1918 roku Rzeczypospolitej. Zniszczony I wojną światową i wojną polsko-bolszewicką kraj rozpoczyna odbudowę – także Kresów. Zapraszamy na spotkanie z Agnieszką Rybak i Anną Smółką, które w swojej książce przypominają historie zapomniane i – zamiast opowieści o dworach – kreślą obraz Kresów nowoczesnych. A także sprawdzają, co dziś z tej nowoczesności zostało.

Agnieszka Rybak – dziennikarka, absolwentka Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Warszawskiego. Pracowała m.in. w „Newsweeku”, „Polityce”, „Rzeczypospolitej”. Autorka kilku wywiadów z ręk. m.in. z Ludwikiem Dornem i Pawłem Danglem.

Anna Smółka – absolwentka Wydziału Historii Uniwersytetu Warszawskiego, autorka książki *Mędzy wolnością a pokojem. Zarys historii Ruchu Wolność i Pokój*. W latach 2012–2016 była doradczynią prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

ORGANIZATOR:

→ Miejska i Powiatowa Biblioteka Publiczna w Raciborzu

ul. Kasprowicza 12, 47-400 Racibórz

☎ 32 415 37 24 @ biblrac@poczta.onet.pl ▶ www.biblrac.pl

RADZIONKÓW

7 września

Nie tylko o Chlebie

lekcja muzealna, kulinaria,
rzemiosło, warsztaty,
wystawa, zwiedzenie

Nie tylko o Chlebie – zwiedzanie Muzeum Chleba, Szkoły i Ciekawostek w Radzionkowie wraz z warsztatami formowania plecionki oraz wystawą śląskich strojów regionalnych z dzielnicy Rozbark w Bytomiu.

11.00 i 13.00 zwiedzanie z przewodnikiem Muzeum Chleba, Szkoły i Ciekawostek w Radzionkowie. W programie: projekcja filmu Chleb, prelekcja o szacunku do chleba, warsztaty formowania plecionki z ciasta chlebowego, lekcja w dawnej klasie szkolnej – m.in. nauka pisania rysikiem na kamiennych tabliczkach, a także zwiedzanie

wystawy stałej dotyczącej m.in. piekarnictwa i cukiernictwa, śląskich strojów rozbarskich czy historii nauczania.

Liczba miejsc ograniczona.

Wymagana rezerwacja na poszczególne godziny zwiedzania pod numerem 32 387 17 60 lub mailowo pod adresem: biuro@muzeum-chleba.pl.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Chleba, Szkoły i Ciekawostek w Radzionkowie

ul. Nałkowskiej 5, 41-922 Radzionków

☎ 32 387 17 60 @ biuro@muzeum-chleba.pl ▶ www.muzeum-chleba.pl

RUDA ŚLĄSKA

14 września

Śladami powstań śląskich po Fryncicie

spacer, wycieczka

10.00–13.00 historyczny spacer ulicami Nowego Bytomia w poszukiwaniu śladów Powstań Śląskich.

z wyzwaniem przełomowego czasu. Spacer zakończymy na nowobytomskim cmentarzu nad zbiorową mogiłą polskich działaczy.

Na trasie m.in. zabytkowe osiedle robotnicze Kaufhaus, kościół św. Pawła, hutnicza gospoda wraz z zabytkową drukarnią, pamiątki hutnictwa żelaza i cynku, a przede wszystkim opowieści o ludziach, którzy zmierzali się

Miejsce: plac Jana Pawła II, Ruda Śląska

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie im. Maksymiliana Chroboka w Rudzie Śląskiej

ul. Wolności 26, 41-700 Ruda Śląska

☎ 883 244 625 @ info@muzeum.rsl.pl ▶ www.muzeum.rsl.pl

7, 8, 12 i 13 września

Poznaj historie zapisane w rudzkich dzielnicach

prelekcja, spacer,
wycieczka, wykład

7 września 2019 | sobota

17.00–18.30 spacer pt. Z gwizdem parowozów – złote lata kolei w Kochłowicach. Stacja Kochłowice była niegdyś jedną z najbardziej obciążonych na Śląsku. To na nią przywieziono z dalekich Niemiec tuf trachitowy do budowy groty w starym kościele. Z tej stacji wyprawiano tysiące ton węgla dziennie. Opowiemy o budowie linii i dworca – a budowano w systemie przetargowym, w trudnym terenie. Uczestnicy wycieczki będą pracować z archiwaliami ze zbiorów Cyfrowego Archiwum Kochłowic za pomocą aplikacji on-line – jeśli chcą Państwo wziąć udział w tej zabawie, powinni mieć ze sobą smartfon. **Miejsce:** Dworzec Kolejowy, ul. Dworcowa 2, Ruda Śląska-Kochłowice / Lekcja będzie częścią pikniku rodzinnego na kochłowickich Plantach, który rozpocznie się o godzinie 16.00

8 września 2019 | sobota

16.00 oprowadzanie z przewodnikiem po średniowiecznym Gródku w Kochłowicach, najstarszym zabytku w Rudzie Śląskiej.

12 września 2019 | czwartek

16.00–17.30 wykład pt. Powstańcze fakty i śląskie mity. Opowieść zostanie wzbogacona wieloma nieznanymi faktami z tego okresu. Ich przytoczenie unaoczní, jak wiele mitów dzięki sprawnej polskiej i niemieckiej propagandzie od 100 lat ciągle funkcjonuje w naszej świadomości. **Miejsce:** Miejska Biblioteka Publiczna Ruda Śląska-Kochłowice, ul. Brzozowa 4, Ruda Śląska-Kochłowice

13 września 2019 | sobota

17.00–18.30 spotkanie pt. Bykowina przed stu laty. Uczestnicy spotkania przeniosą się w czasie o całe stulecie, do Bykowiny, która częściowo już odeszła w niepamięć. Za pomocą zdjęć, pocztówek oraz dawnych map zostaną odtworzone jej dawne krajobrazy. **Miejsce:** Centrum Inicjatyw Społecznych Stara Bykowina, ul. 11 Listopada 15 A, Ruda Śląska

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Genius Loci – Duch Miejsca

ul. Oddziałów Młodzieży Powstańczej 5, 41-707 Ruda Śląska-Kochłowice

t 663 241 522 @ genius.loci@op.pl • www.geniusloci.com.pl

RYBNIK

14 września

Koncert warkoczem pleciony

koncert

20.00–22.00 Koncert warkoczem pleciony, przygotowany w związku z obchodami 100. rocznicy wybuchu I Powstania Śląskiego.

Koncert ten to fabularyzowana historia Górnego Śląska opowiadana przez dwóch prowadzących i ilustrowana piosenkami ze śpiewogry K. Gaertner *Połączany Warkocz*, a także kultowymi utworami M. Makuli. Fabuła koncertu jest oparta zarówno na faktach historycznych, jak i na zasłyszanych przez autora scenariusza opowieściach rodzinnych. Podczas prawie dwugodzinnego

koncertu można usłyszeć takie hity jak *Świeć się świeć*, *Gorzkie dymy*, *Na opolskim rynku*, *Puść mnie mamo do powstania*, *Gizd* i inne. Ostatnie 50 lat historii zostanie zilustrowane piosenkami M. Makuli. Pomysł ożywienia i przypomnienia koncertu zrodził się w Zabytkowej Kopalni Ignacy, gdzie odbędzie się premiera koncertu.

ORGANIZATOR:

→ Industrialne Centrum Kultury w Rybniku-Niewiadomiu, Zabytkowa Kopalnia Ignacy

ul. Mościckiego 3, 44-273 Rybnik

t 504 967 562 @ kopalniaignacy@interia.pl • www.kopalniaignacy.pl

Zabytkowa
Kopalnia
IGNACY

RZUCHÓW

14 września

Piknik historyczny w pałacowym parku w Rzuchowie

piknik

15.00 – 19.00 piknik w pałacowym parku, podczas którego zaprezentujemy przeszłość, teraźniejszość i przyszłość pałacu. Motywem przewodnim pikniku, będzie historia Powstań Śląskich, opowiedziana przez pryzmat lokalnych wydarzeń.

W ramach pikniku zaprezentowane zostanie **widowisko plenerowe z elementami rekonstrukcji historycznej „Za mało na wojnę, za dużo na pokój”**.

Jest to opowieść o losach śląskich rodzin na tle Powstań Śląskich, które uwiecznione zostały wkroczeniem Wojska Polskiego

w 1922 r. jako symbolem przyłączenia Śląska do Polski.

Początek spektaklu o godzinie 15.00.

Podczas pikniku pałac będzie dostępny dla zwiedzających, dla których przygotowana zostanie prezentacja poświęcona działaniom konserwatorskim. Zaprezentowane zostaną również wyniki prowadzonych badań archiwalnych.

ORGANIZATOR:

→ Fundacja na rzecz ochrony zabytków im. H. Himmla
ul. Rybnicka 66, 44-285 Rzychów
t 604 097 96 @ fundacjahimmla@gmail.com

SIEMIANOWICE ŚLĄSKIE

7 września

Kpt. Henryk Aleksander Kalemba. Ofiara bezprawia i niechciany bohater.

prelekcja, wykład

12.00 – 14.00 promocja książki autorstwa prof. Zdzisława Janeczka o kpt. Henryku Aleksandrze Kalembie, zwyczajnym, niezwykłym człowieku swojej epoki, kawalerze Krzyża Virtuti Militari, Krzyża Niepodległości, Krzyża Walecznych, Gwiazdy Śląskiej, Krzyża na Śląskiej Wstędze Waleczności i bohaterze walk niepodległościowych, w tym – między innymi – uczestniku Powstań Śląskich.

W tym roku będziemy obchodzić 100. rocznicę I Powstania Śląskiego. Z tej okazji warto przybliżyć sylwetki bohaterów tamtych wydarzeń, często zapomnianych lub celowo pomijanych przez wiele lat w oficjalnych publikacjach historiografii PRL, m.in. w Encyklopedii powstań śląskich.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie w Siemianowicach Śląskich
ul. Chopina 6, 41-100 Siemianowice Śląskie
t 32 228 50 80 @ dyktor@muzeum.siemianowice.pl ▶ www.muzeum.siemianowice.pl

7-8, 14-15 września

W dawnym Księstwie Siewierskim...

inscenizacja, pokaz,
rekonstrukcja historyczna,
zajęcia edukacyjne

Bij, kradnij, zabijaj, ale Siewierz omijaj! – tym zawołaniem ostrzegano niegdyś wszelkiej maści rzezimieszków i rozbójników przed surowymi wyrokami trybunału siewierskiego i toporem miejscowego kata. Co pozostało z dziedzictwa dawnego Księstwa Siewierskiego? O tym przekonaj się sam. Do Siewierza przybysz – smakuj, zwiedzaj i wypoczywaj!

15.00–18.00 zapraszamy do stolicy Księstwa Siewierskiego! Na zamku biskupów krakowskich – książąt siewierskich zobaczysz widowiskowe pokazy walk rycerskich

oraz odkryjesz wiele ciekawostek dotyczących życia i kultury średniowiecza, przygotowanych przez lokalną grupę rekonstrukcyjną.

Ponadto do dyspozycji turystów udostępnione zostaną nowoczesne audioprzewodniki. Dzięki tym multimedialnym urządzeniom, każdy turysta który odwiedzi Siewierz, będzie mógł sam zwiedzić miasto, poznać jego walory turystyczne oraz historię. Wystarczy założyć słuchawki i wybrać interesującą trasę wycieczki, aby usłyszeć głos lektora, który oprowadzi po mieście i opowie o zabytkach oraz atrakcjach turystycznych Siewierza.

ORGANIZATOR:

→ Urząd Miasta i Gminy Siewierz

ul. Żwirki i Wigury 16, 42-470 Siewierz

☎ 32 649 94 85 @ promocja@siewierz.pl ▶ www.siewierz.pl

14-15 września

Oprowadzanie konserwatorskie po ruinach zamku w Siewierzu

prelekcja, wykład

10.00–15.00 zapraszamy na spacer konserwatorski po zamku w Siewierzu, którego celem jest przedstawienie prac badawczych, konserwatorskich oraz restauratorskich. Założenie w Siewierzu stanowi przykład dobrze zachowanej trwałej ruiny zamku wzniesionego w 1. połowie XIV wieku i wielokrotnie przekształcanego do XVIII wieku. Obiekt zawiera autentyczne relikty średniowiecznej warowni oraz pozostałości nowożytnej rezydencji biskupów krakowskich z XVI-wiecznym systemem obronnym dostosowanym do użycia broni palnej. Jest ponadto istotnym dokumentem historii, związanym z dziejami Piastów

śląskich, biskupów krakowskich oraz Księstwa Siewierskiego. **Zwiedzanie odbędzie się w trzech turach: o godz. 10.00, 12.00 i 14.00.**

Po obiekcie zgromadzonych oprowadzi Artur Rok, Powiatowy Konserwator Zabytków, od wielu lat prowadzący lub współprowadzący badania zamku, autor koncepcji prac konserwatorsko-restauratorskich.

ORGANIZATOR:

→ Powiatowy Konserwator Zabytków pow. będzińskiego

ul. Ignacego Krasickiego 17, 42-500 Będzin

@ axalon@poczta.onet.pl

PARTNER:

→ Miejsko-Gminne Centrum Sportu i Rekreacji w Siewierzu

14 września

Historyczne spotkanie z medycyną i farmacją

prelekcja, wykład, wystawa, zwiedzanie

10.00–17.00 zwiedzanie **Muzeum Medycyny i Farmacji**, nowej placówki otwartej w grudniu ubiegłego roku przez Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach (SUM).

Przestrzeń muzeum podzielono na trzy strefy: strefę wejścia, strefę administracji oraz strefę muzeum i ekspozycji, na którą składa się osiem pomieszczeń. Do muzeum wprowadzono również specjalne zioła z ekologicznych upraw we Włoszech, dzięki czemu powstała tu jedyna w swoim rodzaju zielarnia. Współcześnie zastosowanie oraz poszukiwanie leków i suplementów diety pochodzących z roślin znacznie wzrosło. Przynajmniej 7000 związków chemicznych

współczesnej farmakopei jest pochodzenia roślinnego.

Miejsce: Muzeum Medycyny i Farmacji Śląskiego Uniwersytetu Medycznego, Sosnowiec

Szczegółowy program wydarzenia dostępny na stronie: www.muzeum.sum.edu.pl

ORGANIZATOR:

→ Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
ul. Poniatowskiego 15, 40-055 Katowice
t 514 954 145 @ jskolik@sum.edu.pl ▶ www.muzeum.sum.edu.pl

7–8 września

Śląsk – wieloma tradycjami pleciony

projekcja, pokaz, warsztat, wykład

W 1918 roku, kiedy Polska odzyskała już niepodległość, Śląsk znajdował się w granicach państwa niemieckiego. Dopiero w 1922 roku jego część została objęta przez odrodzone państwo polskie. Lata 1919–1921 to czas trzech Powstań Śląskich i plebiscytu, które zdecydowały o jego podziale. Bogactwo śląskich tradycji wynika z jego różnorodności oraz mieszania się kultur.

7 września 2019 | sobota

15.00–17.00 Śląskie łoblecynie – od purpurki do zopaski. W programie: **projekcja i spotkanie z autorką reportażu filmowego pt. Ostatnia chopionka**, Izolda Czmok-Nowak oraz **opowieść o stroju śląskim (wraz z pokazem)**, którą wygłosi Grzegorz Stachak,

świętochłowiczanie, mieszkaniec dzielnicy Lipiny, kultywujący tradycje noszenia śląskiego stroju, a także producent strojów.

8 września 2019 | niedziela

15.00–17.00 Heklujemy, sztrykujemy, sztkujemy. W programie: łosprowki Basi Szmatloch, roztomajta sztandy (robienie kwiatków i malowanie szlafek do śląskich wianków, heklowanie gardin i wiele innych) oraz bonkawa i kakauszale przy byfju.

17.00 Projekcja filmu **Kazimierza Kutza Perła w koronie**, ukazującego piękno Śląska, jego tradycji i wartości.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach
ul. Wiktora Polaka 1, 41-600 Świętochłowice
t 32 245 23 88 @ biuro@mps.pl ▶ www.muzeumpowstanslaskich.pl

7 i 14 września

Śladami historii świętochłowskich dzielnic

spacer, wycieczka,
zwiedzanie

7 września | sobota

15.00 – 18.00 zapraszamy na krótki spacer po starych Piaśnikach, śladami historii dzisiejszej dzielnicy. Uczestnicy spaceru będą mieli możliwość odwiedzenia zabytkowej kaplicy szpitalnej i ciężkiego schronu bojowego nr 39, należącego do drugiej linii obrony polskich fortyfikacji Obszaru Warownego „Śląsk”. **Zwiedzanie odbędzie się w dwóch turach: o godz. 15.00 i 16.30.**

O historii i pracach prowadzonych w kaplicy szpitalnej opowie Barbara Josińska, miejski konserwator zabytków, a po schronie oprowadzą przewodnicy stowarzyszenia „Pro Fortalicium”.

Miejsce: Kaplica przy Szpitalu Powiatowym, Świętochłowie, ul. Chorzowska 38;

Schron bojowy OW Śląsk, Park Heiloo, Świętochłowie, przy skrzyżowaniu ulic Powstańców Śląskich i Zubrzyckiego

14 września | sobota

15.00 – 16.00 prelekcja pt. *Lipiny. Burzliwe dzieje śląskiej osady przemysłowej*, opowieść o fenomenie dynamicznego rozwoju osady, a później gminy Lipiny. **Miejsce:** Centrum Kultury Śląskiej w Świętochłowicach (filia w Lipinach), ul. Chorzowska 73, prowadzenie – Barbara Josińska, MKZ

16.00 – 18.00 spacer historyczny po Lipinach, który poprowadzą dzieci i młodzież lipińskiego ośrodka Programu Aktywności Lokalnej (uczestnicy projektu „Młody Przewodnik”).

ORGANIZATORZY:

→ Urząd Miejski w Świętochłowicach, Wydział Architektury i Gospodarki Przestrzennej,

Miejski Konserwator Zabytków ul. Katowicka 54, 41-600 Świętochłowie

t 32 349 18 90 @ b.josinska@swietochlowice.pl

→ Stowarzyszenie na Rzecz Zabytków Fortyfikacji „Pro Fortalicium”

ul. Powstańców Śl. 10, 41-902 Bytom

→ Zespół Opieki Zdrowotnej w Świętochłowicach sp. z o.o.

ul. Chorzowska 38, 41-605 Świętochłowie

→ Centrum Kultury Śląskiej w Świętochłowicach, ul. Krauzego 1, 41-600 Świętochłowie

→ Ośrodek Pomocy Społecznej w Świętochłowicach, ul. Katowicka 35, 41-600 Świętochłowie

TOSZEK

7 – 8 września

Zwiedzanie Centrum Ekspozycji Historycznych

wystawa, zwiedzanie

11.00 – 17.15 zwiedzanie Zamku w Toszku wraz z Centrum Ekspozycji Historycznych. Orowadzanie z przewodnikiem obejmuje wystawy stałe poświęcone historii obiektu, jego podziemia, w tym tunel czasu, jarmark średniowieczny i tunel skażących, a także wystawy czasowe.

Jest to jeden z nielicznie zachowanych we wschodniej części historycznego Górnego Śląska przykładów rezydencji z ocalałymi i wyeksponowanymi relikami średniowiecznego założenia obronnego. Zespół zamkowy

jest usytuowany na kulminacji wzgórza położonego na zachód od historycznego miasta, z którym jest skomunikowany poprzez most zwodzony przerzucony nad suchą fosą. Zamek, datowany na przełom XIV i XV wieku, został wzniesiony w miejscu drewniano-ziemnej osady obronnej z IX wieku, przekształconej w XII wieku w gród kasztelański. Obecny charakter zespołu stanowi konsekwencję prowadzonych w latach 1957–1963 prac, polegających na częściowej rekonstrukcji założenia pod kątem adaptacji na instytucję kultury.

ORGANIZATOR:

→ Centrum Kultury Zamek w Toszku

ul. Zamkowa 10, 44-180 Toszek

t 32 233 44 93 @ biuro@zamektoszek.eu » www.zamektoszek.eu

wrzesień

Otwarcie pawilonu turystycznego Sztolnia Czarnego Pstrąga

rekonstrukcja historyczna,
spektakl, wykład, prelekcja

Serdecznie zapraszamy na **uroczyste otwarcie pawilonu turystycznego Sztolnia Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach**, jednej z najciekawszych w Polsce atrakcji turystycznych, a także flagowy obiekt Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego.

To nie tylko jeden z najdłuższych w Europie podziemnych przepływów łódkami, ale również dziedzictwo, które świat uznał w 2017 roku za bezcenne, wpisując je na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. Położona na terenie parku krajobrazowego sztolnia borykała się od lat z brakiem infrastruktury okóło-turystycznej. Jednak już wkrótce polska „podziemna Wenecja” doczeka się profesjonalnej bazy, która stanie się swoistym centrum interpretacyjnym dla dziedzictwa związanego

z zarządzaniem wodami podziemnymi. Dwukondygnacyjny pawilon ma kształt 1/3 pierścienia, otaczającego zabytkowy szyb Sylwester i powstał z tego samego co on materiału. Otwarcie obiektu na powierzchni będzie miało uroczysty charakter, nawiązujący do historycznego przepływu budowniczych sztolni, którzy przy dźwiękach orkiestry górniczej w 1834 roku przepłynęli cały jej odcinek, czyli ponad 4,5 kilometra. Nie zabraknie również muzyki, prezentacji i występów, nawiązujących do historii tego miejsca i jego roli w kształtowaniu świadomości kulturotwórczej mieszkańców Tarnowskich Gór.

Miejsce: Park Repecki, Szyb Sylwester Sztolnia Czarnego Pstrąga; **szczegóły wydarzenia na stronie internetowej organizatora oraz na jego profilu na Facebooku.**

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej

ul. Giliwicka 2, 42-600 Tarnowskie Góry

☎ 504 207 573 @ s.ziemianek@kopalniasrebra.pl ▶ www.smtz.pl

15 września

Śląska kindersztuba w odśłonach: wczoraj i dziś

inscenizacja, pokaz

17.30 – 19.00 spotkanie międzypokoleniowe w najstarszym zabytku miasta ukazujące w inscenizacjach – monologach gwarowych i prezentacjach – obyczaje, stroje i kulturę Śląska – wczoraj i dziś.

Inszenizacja nagrodzonego monologu Śląska kindersztuba, w wykonaniu Edyty Kowalskiej, Ślązaczka Roku 2018, który jest punktem wyjścia do zaprezentowania historycznych śląskich strojów na żywo i multimedialnie, co przedstawią Śląskie Starki (Helena Domańska, Teresa Majzner) z Tarnogórskiego Stowarzyszenia Uniwersytet Trzeciego Wieku. Przejdziemy od historii do kontynuacji lokalnych tradycji gwarowych przez młode pokolenie

będzie występ – monolog Kasi Brol, uczennicy 7 klasy szkoły podstawowej, laureatki konkursów młodzieżowych.

Tradycja i historyczne śląskie stroje ludowe inspirują dziś twórców do nowych kompozycji i odważnych zestawień; propozycje nowoczesnej mody śląskiej będą przedstawione na prezentacji multimedialnej. Pragniemy też zaktywizować publiczność, proponując zagadki słowne gwary śląskiej.

Miejsce: Kościół św. Marcina w Starych Tarnowicach, ul. Niedziałkowskiego 2

ORGANIZATORZY:

→ Stowarzyszenie Dziedzictwo w Tarnowskich Górach

ul. Repecka 35, 42-612 Tarnowskie Góry

☎ 783 376 789 @ s.dziedzictwo@gmail.com ▶ www.sdziedzictwo.pl

14 września

Zwiedzanie Rezydencji Prezydenta RP w Wiśle

zwiedzanie, spacer

10.00 – 17.00 zapraszamy do **zwiedzania Rezydencji Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej – Zamek w Wiśle**.

Rezydencja Prezydenta RP Zamek w Wiśle należy do grupy najważniejszych w skali kraju realizacji awangardowych z okresu dwudziestolecia międzywojennego, zaprojektowanej przez Adolfa Szyszko-Bohusza, jednego z najbardziej uznanych polskich architektów i konserwatorów 1. połowy XX wieku. Wchodzący w skład założenia gmach „zameczku” łączący awangardową, modernistyczną formę z nawiązaniem do rozwiązań tradycyjnej architektury reprezentacyjnej i obronnej, stanowi typ nowoczesnej,

prestiżowej rezydencji głowy państwa, manifestującej przynależność do odrodzonej II RP. Z racji zachowania części modernistycznego, nowatorskiego w skali kraju wyposażenia i wystroju wnętrz, jest również cennym przykładem popularnej w latach 20. XX wieku idei Gesamtkunstwerk, postulującej traktowanie architektury i wyposażenia jako zbiorczego dzieła. **Zwiedzanie odbywa się w grupach z przewodnikiem o pełnych godzinach (po 25 osób) po wcześniejszej rejestracji. Zapisy przyjmuje recepcja Zamku Dolnego pocztą elektroniczną lub telefonicznie. Warunkiem wejścia jest okazanie aktualnego dokumentu tożsamości (dowodu osobistego). Ze względu na charakter obiektu organizator zastrzega sobie możliwość odwołania zwiedzania nawet w ostatniej chwili.**

ORGANIZATOR:

→ Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej

Rezydencja Prezydenta RP – Zamek w Wiśle

ul. Zameczek 1, 43-460 Wiśla

☎ 33 854 65 00 @ zamekwisla@zamekwisla.pl ▶ www.zamekwisla.pl

13 września

ELZAB trzy pokolenia

wycieczka, zwiedzanie

9.00 – 14.00 industrialny spacer po zakładzie ELZAB, który w XX wieku nazywano „laboratorium nowoczesnych maszyn cyfrowych”.

Zwiedzanie zakładu będzie odbywało się podczas zwykłego dnia pracy, w trakcie którego poznasz 50-letnią historię firmy i zobaczysz, jak pracuje się na poszczególnych stanowiskach, jak przygotowuje się różne elementy, z których na końcu powstaje nowoczesne urządzenie naszpikowane elektroniką. Wśród miejsc, które odwiedzisz, będzie jedna z większych hal produkcyjnych w Zabrzu, która, oglądana z lotu ptaka, przypomina wielki

procesor, wygrzewalnia jako miejsce specjalnego testowania gotowych do pracy urządzeń oraz laboratorium badawczo-wzorujące, z nowoczesną odizolowaną od świata zewnętrznego komorą semibezodbiorną, o ścianach wykonanych z płytek ferrytowych.

Zwiedzanie będzie odbywać się w grupach z przewodnikiem po wcześniejszym dokonaniu rezerwacji na wyznaczoną godzinę pod numerem 32 272 20 21. Warto poznać miejsce, ludzi i firmę, która miała wpływ na kształt przemian, jakie dokonywały się w historii polskiej gospodarki i stanowi o charakterze miasta.

ORGANIZATORZY:

→ Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu – Międzynarodowe Centrum Dokumentacji i Badań nad Dziedzictwem Przemysłowym dla Turystyki

ul. Jodłowa 59, 41-800 Zabrze

☎ 697 716 827 @ dwalerjanski@muzeumgornictwa.pl ▶ www.muzeumgornictwa.pl

→ Zakład ELZAB

ul. ELZAB 1, 41-813 Zabrze

☎ 32 272 20 21 ▶ www.elzab.pl

7-8 września

Z dziejów kopalni Concordia - spłot historii

projekcja, prezentacja,
spotkanie, wystawa,
zwiedzanie

7 września | sobota

**12.00–17.00 zwiedzanie z przewodnikiem
Szybu Maciej.**

Trasa zwiedzania prowadzi od szczytu wieży wyciągowej przez serce kopalni, czyli maszynę wyciągową po zerknięcie w głąb ziemi. Na terenie kompleksu znajduje się hałda pokopalniana wpisana w rejestru zabytków, przed którą jest ustawiona scena będąca byłym wiaduktem łączącym kompleks z Gliwicami. Nasz obiekt jako jedyny w województwie śląskim znajduje się jednocześnie na Szlaku Zabytków Techniki oraz Szlaku Kulinarnym „Śląskie Smaki”.

Na zwiedzanie wymagana jest rezerwacja miejsc!

18.00–23.00 prelekcja i pokaz filmu Górny Śląsk. Podróż granicą – wybierz się w podróż

retro i poznaj graniczną codzienność przedwojennego Górnego Śląska! Prezentowany film to zapis podróży w czasie; trasa prowadzi wzdłuż historycznej, polsko-niemieckiej granicy na Górnym Śląsku, w którą wybraliśmy się repliką Mercedesa-Benz 540K z 1939 roku. Na trasie przejazdu spotykamy świadków czasu podziału Górnego Śląska – ludzi noszących w sobie historyczne „doświadczenie graniczne”. Całość uzupełniają archiwalne zdjęcia i materiały – niezwykła dokumentacja tego, do niedawna zapomnianego, rozdziału górnośląskiej historii.

8 września | niedziela

**12.00–17.00 zwiedzanie z przewodnikiem
Szybu Maciej.** Na zwiedzanie wymagana jest rezerwacja miejsc!

Dodatkowo w trakcie EDD zapraszamy na **wystawę fotografii Karla-Ludwiga Maxa Steckela pt. W blasku czarnych diamentów**. Pochodzący z Górnego Śląska fotograf był pionierem w uwiecznianiu przemysłu. W latach 20. XX wieku zaczął specjalizować się w wykonywaniu fotografii przemysłowych.

Wydarzenie towarzyszące:

5 września o godz. 18.00 zapraszamy na spotkanie pt. Kopalnia Concordia i Szyb Maciej w Zabrzu. Historia i zachowane dziedzictwo z dr Zbigniewem Bareckim, autorem monografii.

ORGANIZATOR:

→ Szyb Maciej Zabrze

ul. Srebrna 6, 41-819 Zabrze

☎ 721 455 500 @ pr@szybmaciej.pl ▶ www.szybmaciej.pl

PARTNER:

→ Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej

▶ www.haus.pl

7 – 8 września

Świat kobiety. Moda damska po 1918 roku

wystawa

W nawiązaniu do programu tegorocznych EDD Muzeum Miejskie w Zabrzu przygotowuje wystawę czasową poświęconą modzie damskiej po 1918 roku. Przed wybuchem I wojny światowej stroje kobiece były przystosowane bardziej do życia stonowanego i spokojnego, można by rzec nawet salonowego, niż do jakiegokolwiek aktywności. Noszone wówczas suknie były długie, często bogato zdobione haftami, koronkami czy falbanami, nierzadko też krępujące ruchy.

11.00 – 15.00 zwiedzanie wystawy pt. Świat kobiety – o tym, jak kobiece strój został uproszczony. Po 1918 roku kobiece strój stał się funkcjonalny, lżejszy, wygodniejszy,

mniej okazały. Z użycia wyszły gorsety i wielowarstwowe halki. Skróceniu uległy sukienki i spódnice. Zapanowała moda na płaską figurę, kobiety nie podkreślały już swych kształtów, a wręcz przeciwnie – maskowały je między innymi odpowiednią bielizną. Trendy w modzie zaczęły wyznaczać gwiazdy kina. Na ekspozycji będzie można zobaczyć stroje i dodatki z lat 20. i 30. XX wieku. Tytuł wystawy nawiązuje do czasopiśma poświęconego modzie i sprawom kobiecym, ukazującego się w latach 20. ubiegłego wieku.

Otwarcie wystawy 5 września 2019 roku w Galerii Muzeum Miejskiego Café Silesia.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie w Zabrzu

ul. 3 Maja 6, 41-800 Zabrze

☎ 32 271 56 89 @ irenawinder@muzeum-miejskie-zabrze.pl ▶ www.muzeum-miejskie-zabrze.pl

15 września

Zwiedzanie Starego Cmentarza w Zabrzu

projekcja, wykład,
zwiedzanie

Fundacja Stary Cmentarz w Zabrzu we współpracy z parafią pw. św. Andrzeja stworzyła projekt „Stary Cmentarz”, mający na celu ochronę materialną i niematerialną oraz rewitalizację cmentarza zlokalizowanego pomiędzy ulicami Wolności i Staromiejską.

10.00, 12.00, 14.00, 16.00 zapraszamy na zwiedzenie zabytkowego cmentarza połączone z wykładem o jego historii oraz dokonaniach projektu, zainicjowanego w 2014 roku. Prace realizowane przy współudziale studentów Wydziału Budownictwa

Politechniki Śląskiej umożliwiły wykonanie szczegółowej inwentaryzacji obiektu, a także przygotowanie propozycji jego rewitalizacji.

Podczas zwiedzania cmentarza oraz na stoisku informacyjnym będzie organizowana kwesta na jego ratowanie.

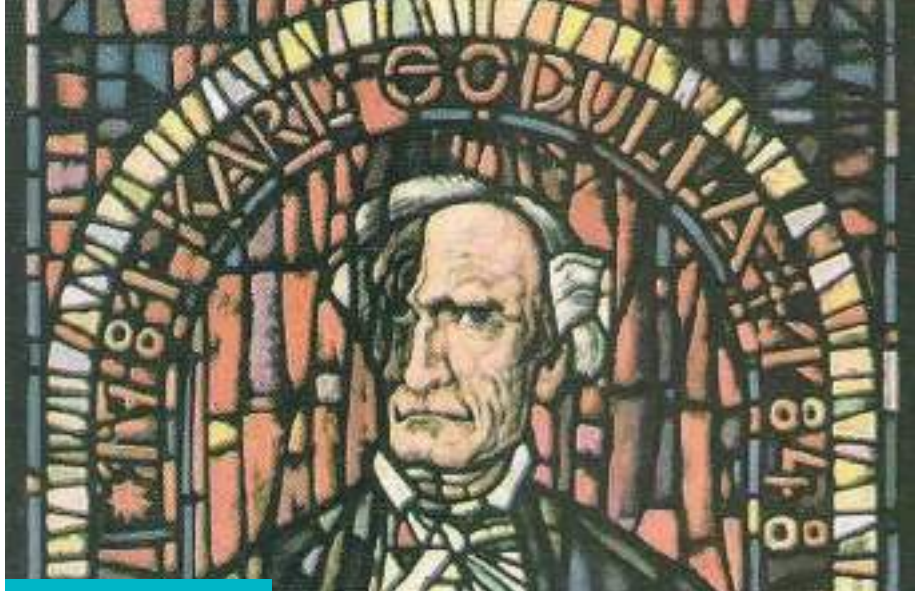
ORGANIZATOR:

→ Fundacja Stary Cmentarz w Zabrzu

ul. Wolności 196, 41-800 Zabrze

☎ 501 429 628 @ kamil.wloczka@gmail.com ▶ www.facebook.com/StaryCmentarz

8 września

Powrót króla cynku. Karol Godula – w 110 rocznicę powrotu na Górny Śląsk

wykład

8 września 2019 | niedziela

Z okazji 110 rocznicy sprowadzenia ciała Karola Goduli, praojca industrialnego dziedzictwa górnośląskiego, zapraszamy do Zabrze na **Festiwal społeczny pt. Powrót króla cynku. Karol Godula**. W programie m.in.:

11.00 msza święta w parafii pw. św. Jana i Pawła Męczenników w Zabrze Makoszowach, w intencji Karola Goduli

12.00 wystawa poświęcona spadkobiercy ni po Karolu Goduli, Joannie Schaffgotsch

Wydarzenie w cyklu: W ramach rocznicy 30 sierpnia br. w Rudzie Śląskiej-Chebzu planowana jest konferencja dotycząca wizjonera Karola Goduli i wystawa, zaś 31 sierpnia zostanie zaprezentowany spektakl teatralny oraz odsłonięcie tablicy pamiątkowej. Dodatkowo 1 września odbędzie się zwiedzenie EC Szombierki i osiedla patronackiego Bobrek w Bytomiu. Celem wydarzenia jest popularyzacja wiedzy o Karolu Goduli. W ramach Europejskich Dni Dziedzictwa realizowane jest jedno z wydarzeń.

Więcej informacji dotyczących festynu znajduje się na stronie organizatora: www.mauzoleumkopice.pl

ORGANIZATOR:

→ **Mauzoleum Kopice**

ul. Kochanowskiego 16, 40-035 Katowice

☎ 669 444 554 @ maciej.mischok@gmail.com ➤ www.mauzoleumkopice.pl

→ **Kościół Rzymskokatolicki pw. św. Jana i Pawła w Zabrze Makoszowach**

ZŁOTY POTOK

15 września

Złotopotockie dobra i ich mieszkańcy w dobie dwudziestolecia międzywojennego

projekcja,
prezentacja

16.00 – 18.00 zapraszamy do Złotopotockiego Muzeum na historyczną prezentację, której celem jest przybliżenie dziejów dóbr złotopotockich i ich mieszkańców w okresie dwudziestolecia międzywojennego.

Hasło tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa – Polski splot – stało się kanwą do snucia opowieści o trudnych czasach

odradzającego się Państwa Polskiego. Na podstawie materiałów źródłowych, znajdujących się w zbiorach Muzeum, zostaną ukazane dzieje złotopotockiego majątku na tle dziejów ogólnonarodowych. Szczególną uwagę zwrócimy na życie codienne oraz losy właścicieli tych ziem – rodziny Raczyńskich ze Złotego Potoku.

ORGANIZATOR:

→ **Muzeum Regionalne im. Zygmunta Krasińskiego w Złotym Potoku**
ul. Kościuszki 11, 42-253 Złoty Potok

☎ 34 329 11 62 @ muzeum@janow.pl ➤ www.muzeum.zlotopotockie.pl

→ **Gminna Biblioteka Publiczna w Janowie**

➤ www.biblioteka.janow.pl

7-8, 14-15 września

Żorski splot kultur. Twórczość Stefanie Zweig przewodnikiem po meandrach tożsamości

wykłady,
warsztaty

7 września | sobota

17.00 Nigdzie, czyli gdzie? *Nigdzie w Afryce* Stefanie Zweig to przykład literatury, która – w sposób lepszy niż niejeden etnograficzny opis – oddaje prawdę miejsca i czasu. Na czym polega fenomen tej książki i w jaki sposób opowiada ona rzeczywistość, w nawiązaniu do współczesności również mieszkańców Żor, opowie: Joanna Cyganek.

8 września | niedziela

16.00 Afryka dawniej, Afryka dzisiaj *wykład o charakterze etnograficznym*, w którym weźmiemy pod lupę te elementy kultury i mentalności Afrykańczyków, które

stanowią o urodzie książki Stefanie Zweig, a dla czytelnika europejskiego nie są takie oczywiste. Prowadzenie: Lucjan Buchalik.

14 września | sobota

17.00 Nowy dom Stefanie, część I. Wspólne czytanie historii o sześciolatek Stefanie, która wraz z rodzicami opuszcza rodzinny dom, by szukać schronienia w dalekiej Kenii. Spróbujemy odtworzyć sytuację osoby nagle pozbawionej domu i zmierzmy się z pytaniem, co jest ważne w takich momentach. Zajęcia w ramach cyklu skierowanego do rodzin z dziećmi Muzealne podróże z ciasteczkiem. Prowadzenie: Marietta Kalinowska-Bujak i Joanna Cyganek.

15 września | niedziela

16.00 Nowy dom Stefanie, część II. Historia małej Stefanie stanie się kanwą wspólnie stworzonego przedstawienia.

Zapraszamy dużych i małych. Dla każdego znajdzie się miejsce w naszej teatralnej obsadzie. Zajęcia z cyklu *Zabawkolandia*. Prowadzenie: Danuta Kolarska i Marietta Kalinowska-Bujak.

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie w Żorach

ul. Muzealna 1/2, 44-240 Żory

☎ 32 434 37 14 @ muzeum@muzeum.zory.pl ▶ www.muzeum.zory.pl

7 września

Prezentacja żywieckiej lalki - modelu stroju panny żywieckiej

projekcja, prezentacja

11.00 – 13.00 prezentacja żywieckiej lalki – modelu stroju panny żywieckiej, na które zaprasza Stowarzyszenie Asysta Żywiecka.

Będzie można zobaczyć różne rodzaje odświętnych ubiorów kobiecych i męskich. Nie zabraknie ciekawej historii oraz prezentacji najcenniejszych elementów stroju mieszczańskiego kobiecego, zwłaszcza tiulowych łoktuszy, chust z żywieckim haftem. Na zakończenie spotkania zostanie zaprezentowana żywiecka lalka – model stroju

mieszczańskiego, która w okresie międzywojennym zdobiła wnętrze Parowej Piekarni A. Moliński na żywieckim rynku.

Miejsce: dziedziniec Starego Zamku
Serdecznie zapraszamy na spotkanie z żywą historią i tradycją grodu żywieckiego!

ORGANIZATOR:

→ Stowarzyszenie Asysta Żywiecka

Al. Wolności 4, 34-300 Żywiec

☎ 508 534 559 @ dorota.firlej@interia.pl

PARTNER:

→ Muzeum Miejskie w Żywcu

7 września

Prezentacja strojów mieszczań i górali żywieckich

projekcja, prezentacja

11.00 – 13.00 prezentacja stroju mieszczań oraz górali żywieckich, na które zaprasza Muzeum Miejskie w Żywcu.

W trakcie wydarzenia będzie można zobaczyć różne rodzaje strojów odświętnych. Nie zabraknie historii ubiorów żywieckich oraz prezentacji jego najciekawszych i najcenniejszych elementów. Tego dnia zapraszamy także na stałą ekspozycję żywieckiego

muzeum, gdzie będzie można zapoznać się z historią stroju mieszczańskiego (Stary Zamek, wystawa Historia i Tradycja Żywca) i góralskiego (Wozownia – Dział Etnografii). Na zakończenie spotkania Asysta Żywiecka zaprezentuje żywiecką lalkę – model stroju mieszczańskiego, która w okresie międzywojennym zdobiła wnętrze Parowej Piekarni A. Moliński na żywieckim rynku.

Miejsce: dziedziniec Starego Zamku

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Miejskie w Żywcu

ul. Zamkowa 2, 34-300 Żywiec

☎ 508 534 55 @ dorota.firlej@interia.pl

PARTNER:

→ Stowarzyszenie Asysta Żywiecka

13 września

Dziedzictwo Galicji w Drugiej Rzeczypospolitej na przykładzie powiatu żywieckiego

prelekcja, wykład

17.00–19.00 wykład pt. Dziedzictwo Galicji w Drugiej Rzeczypospolitej. Powiat żywiecki należał do zaboru austriackiego. Był częścią Galicji. Po 1918 roku kontynuował część zadań rozpoczętych w czasach zaboru.

– Dziedzictwo Galicji w Drugiej Rzeczypospolitej, m.in. odpowiedzialność obywatelska, wpływ Habsburgów żywieckich, system szkolnictwa i opieki zdrowotnej.

Wykład obejmie następujące zagadnienia:

- Przypomnienie losów Ziemi Żywieckiej od średniowiecza do czasów zaborów;
- Ziemia Żywiecka pod zaborem austriackim;

ORGANIZATOR:

→ Żywiecka Biblioteka Samorządowa

ul. Kościuszki 5, 34-300 Żywiec

☎ 602 606 520 @ kasiasleziak23@o2.pl • www.biblioteka.zywiec.pl

Weekend otwartych pracowni

Projekt „**Weekend Otwartych Pracowni**” ma na celu promocję i popularyzację zjawisk, tj. rzemiosł oraz twórców wpisanych na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.

Koordinator regionalny NID w woj. śląskim ds. Niematerialnego dziedzictwa kulturowego:

Agata Mucha

Oddział Terenowy NID w Katowicach

40-085 Katowice, ul. Mickiewicza 29

☎ (32) 207-24-02

@ amucha@nid.pl

Otwarte kościoły

Projekt „**Otwarte Kościoły**” ma na celu przybliżyć uczestnikom kulturotwórczą rolę oraz wartości historyczne tradycyjnej, drewnianej architektury sakralnej naszego regionu. W ramach współpracy z parafiami znajdującymi się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego, **serdecznie zapraszamy w dwa wrześniowe weekendy 7–8 oraz 14–15 września** do zwiedzania tych malowniczo położonych obiektów, o bogatej historii.

CIESZYN

14 – 15 września

Spotkanie z cieszyńskim rzemiosłem

wykład, zwiedzanie,
rzemiosło

10.00 – 14.00 zapraszamy do pracowni **pana Jerzego Wałgi w Cieszynie**, w której będzie można odkryć tajemnice tradycyjnego wyrobu broni, zwanej lokalnie cieszyńską. Orowadzanie zorganizowane w ramach Weekendu Otwartych Pracowni odbędzie się **w sobotę i niedzielę, w trzech turach: o godz. 10.00, 11.30 oraz 13.00.**

Odwiedzający dowiedzą się, na czym polegają umiejętności sztyftarskie, a także poznają dawne rękodzielnicze techniki obróbki metalu. W ramach wydarzenia zwiedzą również założoną z inicjatywy twórcy Izbę

Cieszyńskich Mistrzów, prezentującą sylwetki wybitnych rzemieślników regionu.

Tradycje wyrobu broni w cieszyńskim mają swe korzenie w 2. połowie XVI stulecia, a kunszt, z jakim broń ta była wykonywana, przyniósł rozgłos miejscowym rzemieślnikom nawet poza granicami ówczesnej Europy. Cieszyńscy rusznikarze wyspecjalizowali się w wyrobie małokalibrowej strzelby myśliwskiej, tzw. ptaszniczki, która służyła do polowań na ptaki siedzące.

Zapisy pod adresem: otwartepracownie@nid.pl.

ORGANIZATOR:

→ Warsztat Rusznikarstwa Artystycznego

ul. Stary Targ 2, 43-400 Cieszyn

@ otwartepracownie@nid.pl

KONIAKÓW-ISTEBNA

7 – 8 września

Weekend Otwartych Pracowni – Koronka Koniakowska

wystawa, zwiedzanie

Koronka koniakowska to technika ręcznego szydełkowania serwet z nici, tzw. koronku. Zajmują się nią kobiety mieszkające w Koniakowie, Istebnie i Jaworzynce w Beskidzie Śląskim. Ten rodzaj koronki nie powstaje w żadnym innym regionie Polski ani świata. Wykonywanie koronki koniakowskiej jest dziedziną życia, która ma ogromny wpływ na codzienność i obyczaje społeczności. Koronka jest wszechobecna, towarzyszy wszystkim ważnym wydarzeniom w życiu tych trzech górskich miejscowości.

Z podstawowych splotów - łańcuszka, półsłupków i słupków, tworzone są elementy - motywy. Wzory do wykonania poszczególnych elementów czerpane są ze świata przyrody i życia codziennego koniakowskich koronkarek i przekazywane z pokolenia na pokolenie. Koronka ta charakteryzuje się przede wszystkim mnogością motywów,

głównie przyrodniczych, skomponowanych koliście lub gwieździcie, wykonywanych z białych lub kremowych nici bawełnianych.

9.00 – 17.00 zapraszamy do odwiedzenia **wystawy Twórczości Ludowej w Gminnym Ośrodku Kultury w Istebnej**. Znajduje się tam stała, całoroczna ekspozycja Największej Koronki Koniakowskiej Świata, serwety o średnicy 5 metrów, wpisanej do Księgi Rekordów Guinnessa. Dodatkowo od czerwca do września organizowana jest Wystawa Twórczości Ludowej, czynna codziennie, gdzie można zobaczyć przepiękne koronki koniakowskie, a także rzeźby, hafty i inne tradycyjne wyroby artystów ludowych z Trójwsi.

10.00 – 18.00 zapraszamy do odwiedzenia **Galerii na Szańcach w Koniakowie**. Galeria Scena Sztuki i Kultury Regionalnej

Twórców Nieprofesjonalnych Tadeusza Ruciego; prezentuje sztukę ludową z terenu Trójwsi. Podczas wizyty będzie również można usłyszeć opowieści o Koniakowie i grę na trombitach wykonanych własnoręcznie przez właściciela. To miejsce, gdzie można obejrzeć przepiękną ceramikę artystyczną projektu Justyny Łodzińskiej, która wykorzystuje motyw koronki w swoich pracach. Znajduje się tam również ekspozycja koronek koniakowskich, które można nie tylko obejrzeć, ale i zakupić.

10.00–18.00 dla zwiedzających będzie otwarte Muzeum Koronki Koniakowskiej – Izba Pamięci Marii Gwarek. Opoprowadza Urszula Rybka, wnuczka Marii Gwarek, która przybliży zwiedzającym historię rodziny i koronek koniakowskich.

Zlokalizowane w Koniakowie Muzeum powstało w 1962 r. po śmierci Marii Gwarek, której pamięci poświęcona jest ta placówka. Można w nim zobaczyć wiele interesujących eksponatów, tj.: czepce, obszycia chust, kryzy, wstawki do bielizny pościelowej, firanki, ząbki czyli serwetki na półki, z których każda ma inny wzór i kształt, inspirowany elementami przyrody. Jedną z bardziej oryginalnych ekspozycji stanowi niedokończona serwetka dla królowej Anglii Elżbiety II.

10.00–18.00 zapraszamy do odwiedzenia Centrum Koronki Koniakowskiej na wystawę pt. *Historia heknadł pisaną*. Wystawa prezentująca przepiękne serwety i inne tradycyjne wyroby z koronki koniakowskiej jednych z najznakomitszych koronczarek. Ekspozycja bogata w stare użytkowe eksponaty wykonane przez już nieżyjące artystki, wzbogacona nowymi pracami pokazuje w ciekawy i nowoczesny sposób ciągle żywą tradycję w 2017 r. wpisaną na Krajową Listę Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego.

ORGANIZATOR:

→ **Gminny Ośrodek Kultury, Promocji, Informacji Turystycznej i Biblioteka Publiczna w Istebnej**

43-470 Istebna 68

☎ 33 855 62 08 @ kultura@ug.istebna.pl

→ **Galeria na Szańcach w Koniakowie**

43-474 Koniaków 662

☎ 33 855 70 70 @ doris.juroszek@op.pl

→ **Muzeum Koronki – Izba Pamięci Marii Gwarek**

43-474 Koniaków 550

☎ 33 855 64 23

→ **Fundacja Koronki Koniakowskie**

43-474 Koniaków 704

☎ 502 097 871 @ ligockakohut@gmail.com ▶ www.koronkakoniakowska.pl

STRYSZAWA

14–15 września

Dla lokalnej tradycji i kultury

projekcja, warsztaty,
wystawa, zwiedzanie,
rzemiosło

9.00–16.00 zapraszamy do Beskidzkiego Centrum Zabawki Drewnianej w Strykowie, gdzie można obejrzeć wystawę stałą zabawek ludowych żywiecko-suskiego ośrodka zabawkarskiego. W programie m.in. bezpłatne oprowadzanie po wystawie stałej zabawek, projekcja filmu *Jak powstają koniki i ptaszki?*, zwiedzanie Domu Zabawkarza, Parku Drewnianej Zabawki Ludowej, a także możliwość wzięcia udziału w warsztatach z malowania koników i ptaszków.

Pierwsze wzmianki dotyczące zabawkarstwa na terenie leżącym między Żywcem a Suchą Beskidzką pojawiły się w XVIII wieku. Jednak dopiero w połowie XIX wieku zabawkarstwo zaczęło się intensywnie rozwijać. Chociaż zabawki były produktem ubocznym przy wyrobie różnych przedmiotów z drewna, ich sprzedaż przynosiła dochód,

a po pewnym czasie stało się samodzielną działalnością rzemieślniczą. Wśród najstarszych wzorów, znanych jeszcze przed I wojną światową, należy wymienić bryczki z konikami zwane karetkami, kołyski zwane kolybkami, grzechotki zwane scyrkowkami oraz taczki. Od początku XX wieku popularne stały się także ptaszki wykonywane w Strykowie.

Dodatkowo w dniu 15 września osoby odwiedzające Strykowie mogą wziąć udział w Dożynkach Powiatowych, dzięki czemu poznają nie tylko lokalną tradycję zabawkarską, ale i kulturę związaną ze zwyczajami dożynkowymi.

ORGANIZATOR:

→ **Gminny Ośrodek Kultury w Strykowie Beskidzkie Centrum Zabawki Drewnianej**

34-205 Strykowie 740

☎ 33 874 70 03 @ gokstrykowie@poczta.fm ▶ www.strykowie.pl

14-15 września

Orowadzenie po Ludwisarni Felczyńskich

wykład, zwiedzanie,
rzemiosło

Zapraszamy do zwiedzania mieszczącej się w Taciszowie koło Gliwic Ludwisarni państwa Felczyńskich. Orowadzanie zorganizowane w ramach Weekendu Otwartych Pracowni odbędzie się w sobotę i niedzielę, w dwóch turach: **o godz. 11.00 oraz 13.00.**

Zapraszamy zwiedzających do aktywnego uczestnictwa w poznawaniu wraz z przewodnikiem, członkiem rodziny, etapów procesu wykonywania dzwonu. łączymy prelekcję z prezentacją, zachęcamy do zadawania pytań, wyjawiamy tajniki produkcji. Na każdą

edycję Europejskich Dni Dziedzictwa przygotowujemy niespodziankę.

Ludwisarnia z ponad dwustuletnią tradycją, w której od pokoleń wykonuje się dzwony techniką pamiętającą czasy renesansu, mieści się w urokliwym zakątku Śląska, nieopodal jeziora, w cieniu pięknego, czterystuletniego dębu.

Informacje telefoniczne pod numerem: **32 207 24 02**, Zapisy pod adresem: **otwartepracownie@nid.pl**

ORGANIZATOR:

→ Ludwisarnia Felczyńskich Taciszów

ul. Gliwicka 67, 44-171 Taciszów

@ agata@dzwony-felczynski.pl ▶ www.dzwony-felczynski.pl

Koronka klockowa

wydarzenie dodatkowe

Dodatkowo w ramach Projektu zapraszamy do Katowic oraz Krakowa na spotkanie z niezwykle misternym rękodziełem, jakim jest koronka klockowa.

Koronka klockowa powstała we Włoszech w XVI-XVIII wieku, rozwinęła się szczególnie w Niderlandach, później we Francji, Szwajcarii, Czechach, Rosji, a także w Polsce i innych krajach europejskich. Koronka klockowa w Krakowie pojawiła się i zyskała popularność za sprawą królowej Bony. Koronki klockowe wykonuje się przy pomocy podłużnych szpilek, często drewnianych, zwanych klockami. Technika stosowana podczas wyrobu koronek klockowych polega na przeplataniu w grupach po cztery wiele nici nawiniętych na klocki, a podczas tkania wzór jest umieszczany na specjalnym wątku (poduszce, bębnie – nazwa jest różna w zależności od regionu). Technika ta umożliwia

uzyskanie delikatnych ażurowych wyrobów o bardzo zróżnicowanych wzorach.

W dniach 9-15 września zapraszamy na wystawę pt. Domy szklane nitką tkane oraz towarzyszące jej warsztaty i prelekcje, które poprowadzi Śląskie Koło Koronki Klockowej. Miejsce: MDK Południe w Katowicach-Zarzeczu, szczegółowy program na stronie: www.mdkpoludnie.com.

W dwa kolejne weekendy EDD 7-8 oraz 14-15 w godz. 10.00-18.00 Stowarzyszenie Koronczarek Ziemi Krakowskiej zaprasza na otwarte warsztaty.

Miejsce: Celestat, Oddział Muzeum Historycznego Miasta Krakowa, szczegółowy program wydarzenia na stronie organizatora. Krakowska koronka klockowa została wpisana na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego w 2016 roku.

9 i 16 września

Kościół pw. św. Jerzego w Gliwicach-Ostropie

zwiedzanie

15.00 i 16.00 zwiedzanie w dwóch turach Kościoła filialnego pw. św. Jerzego w Gliwicach-Ostropie, które poprowadzi dr arch. Antonina Żaba – autorka licznych publikacji z zakresu budownictwa, pracownik naukowy Politechniki Śląskiej.

Kościół pw. św. Jerzego, leżący kilka kilometrów na zachód od centrum miasta, znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Obiekt powstał w konstrukcji mieszanej murowano-drewnianej, nie ma wyraźnych cech stylowych za wyjątkiem oszkarpanego prezbiterium o cechach gotyckich. Kościół jest orientowany i składa się z trzech zasadniczych części: zamkniętego trójbocznego murowanego prezbiterium, nieco szerszej nawy wykonanej w konstrukcji zrębowej na ceglanej podmurówce, o ścianach

oszalowanych gontem oraz wzniesionej na rzucie kwadratu wieży o konstrukcji słupowej, w której zlokalizowana jest kruchta. Wewnątrz brak oryginalnego wyposażenia, część przeniesiono do nowego kościoła parafialnego w Ostropie oraz Muzeum Diecezjalnego w Opolu. Na uwagę zasługują zachowane do dzisiaj barokowe polichromie z lat 1667-1668.

Dodatkowo w dniu 22 września planowane są obchody trzysetnej rocznicy konsekracji kościoła, połączone z wykładem ks. dra hab. Piotra Góreckiego oraz sztuką teatralną. W ramach wydarzenia odbędzie się promocja książki poświęconej historii kościoła pw. św. Jerzego – pokłosie konferencji naukowej z 2017 roku.

Zapisy na zwiedzanie pod adresem: otwartekoscioly@nid.pl

ORGANIZATOR:

→ Parafia Ducha Świętego

ul. Nauczycielska 1, 44-151 Gliwice

☎ 32 234 82 26 @ wilner@interia.pl

7-8, 14-15 września

Kościół pw. Bożego Ciała w Jankowicach Rybnickich

zwiedzanie

9.00 – 16.00 zapraszamy na zwiedzanie drewnianego kościoła pw. Bożego Ciała w Jankowicach Rybnickich.

Drewniany kościół pw. Bożego Ciała został wzniesiony około 1675 roku z fundacji hrabiego Ferdynanda Leopolda Oppersdorffa przez cieślę Wojciecha. Powstanie kościoła jest związane z legendą o ks. Walentym, który zginął z rąk husytów w 1434 roku, podążając z Najświętszym Sakramentem do chorej kobiety mieszkającej w nieistniejącej już wiosce Bijasowice. Przed śmiercią ks. Walenty ukrył bursę z Najświętszym Sakramentem w dziupli napotkanego dębu. W miejscu pochówku kapłana (około 2 km od dębu) wytrysnęło cudowne źródło i rozwinął się kult „Studzienki”. Po wielu latach, dzięki przedziwnej jasności wydobywającej się z tego dębu,

bursa z Najświętszym Sakramentem została odnaleziona. Drzewo to po tym wydarzeniu zostało ścięte, a nad jego pniem zbudowano ołtarz i kaplicę. Kościół jest orientowany, konstrukcji zrębowej, otoczony sobotami, nakryty dwuspadowymi dachami z sygnaturką. Prezbiterium jest zamknięte trójbocznie, z zakrystią od północy, nawa szersza od prezbiterium, wzbogacona o transept. Nad prezbiterium znajduje się sklepienie kolebkowe pozorne, nad nawą strop płaski. We wnętrzu zachowało się neobarokowe wyposażenie z XIX i początku XX wieku. W 2014 roku na sklepieniu prezbiterium odkryto polichromię z 1868 roku. Przy kościele znajduje się Kolumna Najświętszej Panny Maryi Królowej Nieba z 1871 roku.

Zapisy na zwiedzanie pod adresem: otwartekoscioly@nid.pl

ORGANIZATOR:

→ Parafia pw. Bożego Ciała w Jankowicach

ul. Rybnicka 34, 44-264 Jankowice

☎ 32 430 51 38 @ jankowice.rybnickie@archidiecezja.katowice.pl

KATOWICE

7-8 września

Oprowadzanie po kościółku św. Michała

zwiedzanie

14.00 i 16.00 zwiedzanie w dwóch turach zespołu drewnianego kościoła pw. św. Michała w Parku Kościuszki w Katowicach.

Zabytkowy zespół kościoła pw. św. Michała Archaniola znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej województwa śląskiego. Świątynia pochodzi z 1510 roku, co oznacza, że jest najstarszym obiektem na terenie Katowic. Kościół otwierany jest wyłącznie na specjalne okazje.

W ramach EDD goście będą mogli zwiedzić wnętrze drewnianej budowli, a osoby zainteresowane historią świątyni, budownictwem drewnianym czy obyczajowością religijną, zapraszamy do udziału w oprowadzaniu przez przewodnika.

Zapisy na zwiedzanie pod adresem:
a.muszynska@mhk.katowice.pl
lub telefonem **32 256 18 10**

ORGANIZATOR:

→ Muzeum Historii Katowic

ul. Ks. J. Szafranka 9, 40-025 Katowice

☎ 32 256 18 10, wewn. 117 @przewodnik@mhk.katowice.pl ▶ www.mhk.katowice.pl

MUZEUM HISTORII KATOWIC

MIASTECZKO ŚLĄSKIE

14-15 września

Kościółek pw. Wniebowzięcia NMP

zwiedzanie

8.00-17.00 zwiedzanie drewnianego kościółka pw. Wniebowzięcia NMP. Ten kościół ma swoją duszę i ciągle przemawia. Zwiedzając, posłuchaj, co mówi do Ciebie przez inskrypcje zapisane na ścianach i co Twoja dusza Ci powie.

Drewniany kościółek pw. Wniebowzięcia NMP jest wyrazem czci, jaką darzyli Matkę Boską nasi przodkowie. Przez ponad 100 lat od założenia miasta mieszkańcy Miasteczka Śląskiego chodzili do kościoła w Żyglinie. Własny kościół miasteczkowianie wybudowali dopiero w 1666 roku, a jego konsekracja dokonana przez biskupa sufragana krakowskiego Mikołaja Oborskiego miała miejsce 8

maja 1670 roku. W XVIII wieku kościół przebudowano; między innymi ustawiono boczny ołtarz z obrazem NMP Bolesnej Łaskami Słynącej, którą lud tak z cesarskiej, jak i też polskiej strony darzy szczególnym nabożeństwem. Od 29 lipca 1871 roku przez 22 lata posługę duszpasterską w kościele pełnił świątobliwy ks. Teodor Christoph, który w 1872 roku założył Bractwo Apostolstwa Modlitwy. Kościół restaurowany w latach 1927-1928 oraz 1964-1966. Ostatnia generalna konserwacja kościoła oraz dzwonnicy miała miejsce w 2016 roku.

Istnieje możliwość zwiedzania z przewodnikiem po wcześniejszym zgłoszeniu grupy. W tej sprawie proszę o kontakt pod wskazany numer telefonu.

ORGANIZATOR:

→ Parafia Wniebowzięcia NMP w Miasteczku Śląskim

ul. Dworcowa 1, 42-610 Miasteczko Śląskie

☎ 733 312 931 @wnmp_miasteczko@kuria.gliwice.pl ▶ www.miasteczko-fara.org

7 września

Kiedy odzyskaliśmy niepodległość...

11.00 – 14.00 w ramach tegorocznej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa parafia udostępni do zwiedzania:

- **drewniany, zabytkowy kościół** parafialny pw. Podwyższenia Krzyża Świętego z XVI w.,
- **muzeum sztuki sakralnej i nie tylko...** „Sacrum – Profanum” ze stałą tematyczną wystawą pt. *Jak kształtowało się państwo Polskie po odzyskaniu niepodległości, czym i jak walczyliśmy o niepodległość,*

biesiada, festyn,
lekcje muzealne,
wystawa, zwiedzanie

– **muzeum etnograficzne** – Izbę Regionalną „Stara Szkoła” ze zbiorami dawnej sztuki użytkowej oraz pokazem lekcji muzealnej.

18.00 zapraszamy na festyn organizowany przez Radę Sołecką z okazji dożynek

ORGANIZATOR:

→ Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi
ul. Ks. Wojtyłki 3, 43-330 Wilamowice
t 502 111 705 @ bielskozywiec@vp.pl • www.parafiawstarejwsi.pl

RMF FM

NAJLEPSZA MUZYKA

Dzięki aplikacji RMF ON posłuchasz w swoim telefonie i tablecie radia RMF FM oraz 100 innych stacji radiowych z portalu RMF ON. Pobierz!

www.rmfon.pl

Available on the
App Store

POBIERZ Z
Google play

Windows
Phone

Zeskanuj kod
SNAP CHAT
i oglądaj na żywo
radio RMF
od kuchni.

SNAPCHAT: radio.rmffm

Najbardziej interesująca trasa turystyki industrialnej w Polsce.

łączy 42 wyjątkowe obiekty zlokalizowane
w 26 miejscowościach województwa śląskiego.

Wyrusz w trasę, by dowiedzieć się jak niegdyś wyglądała
praca górników, jakimi sposobami warzono piwo, jak mieszkali
pracownicy kopalni i hut oraz czym drukowano prasę.
Poznaj lepiej szlak pełen industrialnych perełek,
wyjątkowych przestrzeni i niezwykłych opowieści.

zabytkomania

ogólnopolski konkurs filmowy / nid.pl

informacje o konkursie na stronie
www.zabytkomania.pl

na twoje zgłoszenie czekamy
do 31 października 2019 roku

Honorowy patronat
Marszałka Województwa Śląskiego
Jakuba Chelstowskiego

Śląski Wojewódzki
Konserwator Zabytków

OPRACOWANIE:

→ Agata Mucha

TEKSTY:

→ materiały organizatorów

FOTOGRAFIE:

→ ze zbiorów organizatorów oraz Narodowego Instytutu Dziedzictwa

→ autorstwa: str. 74 Wellcome Collection

PROJEKT IDENTYFIKACJI WIZUALNEJ EDD:

→ Zofia Osłiśło-Piekarska, Waldemar Węgrzyn / Printscreen

SKŁAD I ŁAMANIE:

→ Aleksandra Krupa

DRUK:

→ Drukarnia Kolumb

© wszelkie prawa zastrzeżone

Narodowy Instytut Dziedzictwa

Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do zmian w programie!

ISBN 978-83-66160-20-0

Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017-2022.

Katowice 2019

niepodległa

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Laury Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla organizatorów wydarzeń w ramach Europejskich Dni Dziedzictwa 2018 r. w woj. śląskim

Podczas uroczystej gali 7 grudnia 2018 roku w Warszawie odbyło się przyznanie nagród dla organizatorów wydarzeń w ramach 26. edycji Europejskich Dni Dziedzictwa. Temat przewodni ubiegłorocznych EDD – „Niepodległa dla wszystkich!” – to nawiązanie do obchodów setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.

Jury wyróżniło 78 organizatorów EDD ze wszystkich województw. Decyzja nie była prosta, ponieważ w 2017 roku w całym kraju odbyło się ponad 1900 wydarzeń w blisko 400 miejscowościach.

Wśród największych atrakcji tegorocznych EDD w woj. śląskim znalazły się: inauguracja w Starej Wsi, nocne zwiedzanie schronów, inscenizacja historyczna „Przenosiny i burkot cechu piekarskiego w Żywcu”, oprowadzanie po Ludwisarni Felczyńskich, a także bogaty program edukacyjno-artystyczny Zespołu Śląsk, w tym warsztaty taneczne i wokalne. Europejskie Dni Dziedzictwa stają się coraz bardziej rozpoznawalnym

wydarzeniem kulturalnym w województwie śląskim. W 2018 roku udział w tym święcie zabytków wzięło blisko 22 tys. zwiedzających, a organizatorzy przygotowali blisko 300 wydarzeń w 48 miejscowościach. Nie da się ukryć, że Europejskie Dni Dziedzictwa – największy w Europie projekt społeczny i edukacyjny – mocno wpisują się w świadomość społeczną mieszkańców województwa śląskiego, a przy tym stają się ważnym instrumentem edukacji i promocji ochrony dziedzictwa kulturowego.

Lista nagrodzonych z województwa śląskiego:

1. Parafia rzymskokatolicka pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Starej Wsi,
2. Regionalny Instytut Kultury w Katowicach,
3. Ludwisarnia Felczyńskich w Tacziszowie,
4. Muzeum Zamkowe w Pszczynie,
5. Zespół Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny w Koszęcinie.

NARODOWY INSTYTUT
DZIEDZICTWA
NATIONAL HERITAGE BOARD OF POLAND

wieśrodek

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

Europejskie Dni Dziedzictwa
w województwie śląskim 2019

KOORDYNATOR WOJEWÓDZKI:

→ **Agata Mucha**

Oddział Terenowy NID w Katowicach
40-085 Katowice, ul. Mickiewicza 29

t 32 207-24-02 @ amucha@nid.pl